

Den nye groomingbestemmelses indflydelse på hvordan grooming straffes i dansk ret

Udarbejdet af: Mathilde Bach Kreiner
Studienummer: 20193287
Vejleder: Fenella Billing
Dato: 16. Maj 2024

Abstract

The purpose of this thesis is to shed light on how the implementation of the new grooming law has changed the way grooming will be regulated in future cases.

Grooming is defined as the process where an offender systematically or by manipulation builds a relationship to the victim, with the purpose of assaulting the victim sexually.

The rules that primarily has regulated grooming prior to the new law, were articles 216, 222, 232 and 235, as well as article 21 and 22, all in the criminal law. Based on the analyzed cases, there were found some shortcomings with this regulation of grooming. These include the lack of protection of people over the age of 15, the difficulty in meeting the burden of proof early in the groomingprocess, and a general lack of focus on the independent violation inherent in grooming.

After reviewing the terms for punishment after article 231 I the criminal law, it was found that there are three areas where the provision's scope extends the regulation of grooming: the lack for need for specification of intent, the time for when the offender has executed a criminal act, and the age limit.

A new analysis of the cases where the defendants were acquitted finds that this expansion of the scope of article 231 will lead to a greater chance of grooming being punished in court as it has become easier to meet the burden of proof, especially earlier in the groomingprocess where the intent is not completely clear yet.

Indholdsfortegnelse

Abstract	1
1. Indledning	3
1.1. Problemformulering	4
2. Afgrænsning	5
3. Metode	6
4. Begrebsfastsættelse af grooming	8
5. Tidligere gældende ret	10
5.1. Retsregler	10
5.1.1. §§ 21 og 22 - Forsøg og frivillig tilbagetræden	10
5.1.2. § 216 - Voldtægt	12
5.1.3. § 222 – Samleje med barn under 15 år	14
5.1.4. § 232 - Blufærdighedskrænkelser	16
5.1.5. § 235 - Børneporno	17
5.1.6. Bestemmelsernes relation til grooming	21
5.2. Retspraksis	23
5.2.1. TfK.2021.623	23
5.2.2. TfK.2023.34	26
5.2.3. U.2019.2356 V	32
5.2.4. U.2023.4083	36
5.2.5. FED2020.232	38
5.2.6. Opsamling	40
6. Ny gældende ret	42
6.1. Straffelovens § 231 – Den nye groomingbestemmelse	42
6.1.1. Bestemmelsens formål	42
6.1.2. Bestemmelsens betingelser	43
6.2. Hvordan adskiller anvendelsesområdet i § 231 sig	46
6.3. Retspraksis	49
6.3.1. TfK.2021.623	49
6.3.2. U.2019.2356 V	51
6.4. Opsamling	52
7. Konklusion	54
8. Litteraturliste	57

1. Indledning

Den 9. juli 2020 afsagde Østre Landsret dom i sagen, der omhandlede en 32-årig lærer, som havde udsat sin, på det tidspunkt, 13-årig elev for seksuelle overgreb. Ved byretten i Næstved blev læreren dømt for overtrædelse af flere bestemmelser i straffelovens kapitel 24, heriblandt voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, nr. 1, på baggrund heraf blev han straffet med fængsel i 6 år.¹ Østre Landsret ændrede byrettens afgørelse og frifandt læreren for voldtægt. Begrundelsen herfor var at en dommer og fire nævninge fandt det ”højest usædvanligt” at der blev foretaget en anden og tredje afhøring af pigen, samt at pigen benyttede notater til disse ekstra afhøringer. Derudover bemærkede man, at pigen havde fået psykologhjælp og dette kunne have haft betydning for hendes forklaring.² Ydermere fandt landsretten ikke at der var tale om den fornødne tvang, vold eller trusler om vold til at straffe tiltalte for voldtægt, dette på trods af anklagerens forsøg på at argumentere for, at læreren havde udsat pigen for grooming, idet han havde skabt et tillidsforhold til hende og udnyttet dette til at skaffe sig samleje.³ Dette betød at læreren i stedet for blev dømt for at have samleje med en mindreårig efter straffelovens § 222.

Som følge af denne dom, var både medier og interesseorganisationer i opråb om manglende beskyttelse af børn mod seksuelle overgreb. Red Barnet kom, som følge af, blandt andet denne sag, med et nyt udspil til folketinget med en række forslag til lovændringer som kunne styrke børns retssikkerhed i overgrebssager.⁴ Efterfølgende er der blevet fremsat og vedtaget en række lovforslag med formålet at beskytte børn mod seksuelle overgreb. Dette ses blandt andet ved indsættelsen af lov nr. 741 af den 13. juni 2023, som ændrede og tilføjende en række bestemmelser i straffelovens kapitel 24 med fokus på at beskytte børn mod digitale krænkelse. Ved denne lov blev der indsat en ny bestemmelse i straffelovens § 231, som for første gang direkte kriminalisere grooming i dansk ret.

¹TV2 Nyheder – ”Dommere var uenige, da lærer blev frikendt for voldtægt, men dømt for samleje med 13-årig”, <https://nyheder.tv2.dk/krimi/2020-07-09-dommere-var-uenige-da-laerer-blev-frikendt-for-voldtægt-men-doemt-for-samleje-med-13-aarig>, besøgt 13/3/2024

²DR Nyheder – ”Lærer blev frikendt for voldtægt af elev. Men hvad var rettens begrundelse?”, <https://www.dr.dk/nyheder/indland/laerer-blev-frikendt-voldtægt-af-elev-men-hvad-var-rettens-begrundelse> og Domstol.dk, Landsrettens begrundelse og resultat, <https://domstol.dk/media/21xhck1p/anonymiseret-skyldkendelse.pdf>, begge besøgt 14/3/2024

³TV2 Nyheder – ”Dommere var uenige, da lærer blev frikendt for voldtægt, men dømt for samleje med 13-årig”, <https://nyheder.tv2.dk/krimi/2020-07-09-dommere-var-uenige-da-laerer-blev-frikendt-for-voldtægt-men-doemt-for-samleje-med-13-aarig>, besøgt 13/3/2024

⁴Via Ritzau – ”Red Barnet vil ændre loven: Børn skal beskyttes bedre mod seksuelle overgreb”, <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/13605116/red-barnet-vil-aendre-loven-born-skal-beskyttes-bedre-mod-seksuelle-overgreb?publisherId=13559618>, besøgt 13/3/2024

Tidligere har grooming kun kunne straffes som forsøg på nærmere specificeret seksualforbrydelser under straffelovens kapitel 24.⁵

Grooming er i denne bestemmelse defineret som en proces, hvor en voksen på manipulerende vis opbygger en relation til en person under 18 år, med henblik på at begå et seksuelt overgreb eller lokke barnet eller den unge til at interagere på en seksuel måde både online og i virkeligheden med den voksne, herunder ved eventuelt at dele nøgenbilleder eller andre billeder med seksuel karakter.⁶ Idet internettet er blevet en integreret del af børn og unges sociale liv og bruges til både at holde kontakt med bekendte og at skabe kontakt til nye mennesker, er det blevet nemt for voksne til at skabe kontakt til børn og unge, som de ønsker at begå seksuelle overgreb mod. Når disse personer så formår at udsætte et barn for et overgreb, som barnet føler det har en nær relation til, på grund af den forudgående relations opbygning, vil barnet sjældent opdage at der er tale om overgreb før det er for sent. Her er barnet eller den unge blevet manipuleret til at tro at han eller hun frivilligt har indgået i den seksuelle relation. Det karakteristiske ved grooming er dermed, at krænkelsen ikke ligger i det fysiske eller digitale seksuelle overgreb alene, men også i det at barnet eller den unge snydes til at tro et han eller hun selv var indforstået med overgrebet.⁷

1.1. Problemformulering

Med ovenstående i mente bestræber dette speciale sig på at besvare nedenstående problemformulering:

Hvordan har indsættelsen af en selvstændig groomingbestemmelse i straffelovens § 231 ændret måden hvorpå grooming i praksis kan blive straffet i dansk ret i forhold til tidligere?

For at besvare denne problemformulering vil der indledningsvis blive redegjort for, hvad der forstås ved begrebet grooming. I den forbindelse vil der blive redegjort for hvordan begrebet er blevet forstået før indsættelsen af den nye groomingbestemmelse, samt hvordan grooming er defineret i lovforarbejderne til den nye bestemmelse.

⁵ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.1., side 5

⁶ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.1., side 5 og Redbarnet.dk, "Hvad er grooming?", <https://redbarnet.dk/foraeldre/leksikon/grooming/>, besøgt 13/3/2024

⁷ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.2., side 6

Herefter vil der blive redegjort for retstilstanden før indsættelsen af STRF § 231. Dette vil først ske ved en gennemgang af en række bestemmelsers anvendelsesområde og hvordan de er blevet brugt til at regulere grooming. Herefter vil retspraksis blive analyseret for at illustrere hvordan disse regler er blevet brugt i praksis til regulering af grooming.

Med udgangspunkt heri vil specialet undersøge om retstilstanden er blevet ændret efter indsættelsen af STRF § 231. Dette vil første ske ved at fastslå § 231's anvendelsesområde, hvorefter forskellen på anvendelsesområderne på § 231 og de tidligere gældende retsregler vil blive belyst. Sidst vil det blive vurderet om disse forskelle kan medføre en ændring i udfaldet i de tidligere analyserede domme.

2. Afgrænsning

For at kunne besvare ovenstående problemformulering har det været relevant at redegøre for de retsregler, som tidligere er blevet brugt til at regulere grooming. Bestemmelserne, som vil blive anvendt i specialet, er valgt på baggrund af forarbejderne til STRF § 231, hvor det beskrives hvilke bestemmelser, der tidligere er blevet brugt til at regulere grooming. Derfor er de behandlede bestemmelser STRF §§ 216, 222, 232 og 235. Derudover er der indledningsvist redegjort for bestemmelserne STRF §§ 21 og 22, da disse bestemmelser, i praksis, er blevet brugt til at straffe for grooming tilfælde der ikke er endt i en fuldbyrdet seksualforbrydelse. De øvrige bestemmelser i straffelovens kapitel 24 findes at supplere disse bestemmelser, men det fandtes ikke relevant for besvarelsen af problemformuleringens at gennemgå samtlige bestemmelser i straffelovens kapitel 24. Bestemmelserne behandles på baggrund af deres nuværende ordlyd. De domme, som vil blive analyseret ud fra bestemmelserne, er alle fra forskellige år, og da alle bestemmelserne har ændret ordlyd igennem årene, ville det være svært at fastsætte hvilken tidligere version af bestemmelserne, der skulle anvendes.

Specialet ønsker at undersøge hvordan den nye groomingbestemmelse har påvirket dansk ret, hvorfor det ikke findes relevant at inddrage international eller fremmed ret.

I forbindelse med domsanalysen vil ikke alle forhold blive analyseret, dette skyldes at ikke alle forhold har haft relation til tiltaltes grooming adfærd eller her haft betydning for domsfældelsen af grooming forholdet i øvrigt. Da fokuset har været på reguleringen af groomingen er spørgsmålet om tortgodtgørelse eller strafferammen heller ikke blevet behandlet i specialet.

Det må yderligere nævnes at STRF § 231 er omfattet af STRF § 94, stk. 4, 1. pkt. Dette betyder at forældelsesfristen i visse tilfælde tidligst regnes fra den dag forurettede fylder 21 år. Denne tilføjelse er også et punkt hvorpå bestemmelsen adskiller sig fra flere af de bestemmelser som tidligere har reguleret grooming. Denne ændring findes dog ikke at være relevant for besvarelse af problemformuleringen, hvorfor den ikke uddybes yderligere i specialet.

Ved gennemgang af om STRF § 231 vil kunne ændre udfaldet i de analyserede domme, vil kun de domme hvor tiltalte frifindes ved domstolen. Dette skyldes, at § 231 tilsigter at ramme tilfælde hvor bevisbyrden for forsøg på et konkret seksuelt overgreb ikke kan løftes.⁸ Dette betyder at straf efter § 231 ikke vil ændre udfaldet i de øvrige domme. Disse domme benyttes dog til at belyse de problematikker som medførte at tiltalte blev frifundet for grooming i de først nævnte domme.

3. Metode

For at besvare specialets problemformulering har det været nødvendigt at analysere og beskrive gældende ret, hertil er den retsdogmatiske metode blevet anvendt. Den retsdogmatiske videnskab stræber sig ikke på at løse konkrete problemer, men derimod at fastlægge retstilstanden på et givet område, her reguleringen af grooming og hvordan retsreglerne er blevet anvendt i praksis.⁹ Ved anvendelse af den retsdogmatiske metode skal man kunne forholde sig til både hypotetiske og faktiske konflikter.

Først vil den retsdogmatiske metode blive brugt til at fastslå hvilke retsregler tidligere er blevet anvendt til at regulere grooming, og hvordan retsreglerne er blevet anvendt. Til denne vurdering vil flere retskilder blive anvendt. Disse retskilder er straffeloven samt lovforarbejder og efterarbejder til de enkelte bestemmelser. Det bemærkes her at kun straffeloven er en bindende retskilde og at de øvrige kilder bliver inddraget som fortolkningsbidrag til hvordan retsreglerne skal forstås.¹⁰ Derudover er retslitteratur blevet anvendt som supplement til yderligere forståelse af retsreglerne. Retslitteratur er ikke en retskilde da forfatteren ikke har legitimitet til at fastlægge ret, men kan anvendes som fortolkningsbidrag til den juridiske augmentation.¹¹

⁸ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 10, 1. spalte

⁹ Munk-Hansen, Carsten, *Retsvidenskabsteori*, side 211

¹⁰ Blume, Peter, *Juridisk metodelære*, side 66

¹¹ Munk-Hansen, Carsten, *Retsvidenskabsteori*, side 397 og Blume, Peter, *Juridisk metodelære*, side 69

Dernæst vil en række domme blive beskrevet og analyseret med henblik på belyse de førnævnte retsreglers anvendelsesområde i praksis og eventuelle begrænsninger i anvendelsesområdet. Her bemærkes det, at domme afsagt af landsretten typisk vægtes højere end domme afsagt ved byretten.¹² Ved udvælgelsen af domme er det forsøgt at finde domme med sammenlignelige faktum og forskellige udfald.

Efterfølgende vil den nye groomingbestemmelse i STRF § 231 undersøgt og fortolket for at belyse dens anvendelsesområde. Til at belyse § 231's anvendelsesområde er forarbejderne til bestemmelsen blevet anvendt. De forarbejder, som her er blevet anvendt, er lovforslaget til bestemmelsen, samt arbejdsgruppen for digitale krænkelers rapport, som lovforslaget er baseret på.

Både ordlydsfortolkning og subjektiv fortolkning er blevet anvendt til fortolkning af kilderne for at fastslå bestemmelseernes anvendelsesområde og den nye groomingbestemmelses formål. Ved ordlydsfortolkning menes, at fortolkningen af bestemmelserne vil tage udgangspunkt i både ordenes leksikalske betydning og ordenes betydning i konteksten. Ordlydsfortolkning er udgangspunktet i al fortolkning.¹³ Med subjektiv fortolkning forstås en fortolkning som sker ud fra lovgivers hensigt med bestemmelsen. Den subjektiv fortolkning støttes meget på bestemmelseernes forarbejder. Det at tolke loven ud fra lovgivers hensigter er en udbredt tradition i dansk ret og bygger på det demokratiske samfund, idet lovgiver er folkevalgt, hvorfor lovgivers hensigter også må være folkets hensigter.¹⁴

Specialets sidste afsnit har forvoldt nogle udfordringer. Idet STRF § 231 stadig er en ny bestemmelse findes der, på tidspunktet for specialets udarbejdelse, endnu ikke retspraksis, hvor bestemmelsen er blevet anvendt. Dette har betydet, at specialet måtte tage en mere hypotetisk tilgang, hvor den tidligere analyseret retspraksis' faktum er blevet analyseret ud fra § 231's anvendelsesområde for at kunne vurdere om indsættelsen af § 231 har medføre en ændring i hvordan grooming i praksis vil blive reguleret. Her er specialet opmærksom på at der ikke kan findes et definitivt svar på hvordan grooming i praksis vil blive reguleret efter indsættelsen af § 231, men det vurderes stadig at denne hypotetiske opstilling vil kunne give et indblik heri.

En anden udfordring ved udarbejdelsen af specialet har været at finde domme som alene omhandler den adfærd, der defineres som grooming. Derfor har det været nødvendigt at inddrage domme om fuldbyrdede seksuelle overgreb og blot fokusere på gerningspersonens grooming af forurettede forud

¹² Blume, Peter, *Juridisk metodelære* side 67

¹³ Munk-Hansen, Carsten, *Retsvidenskabsteori*, side 310 og 311

¹⁴ Ibid, side 312

for det seksuelle overgreb. Her har det været sværere at sammenligne dommene, da tiltalen i dommene har været forskellige, hvilket også kan begrunde de forskellige resultater.

4. Begrebsfastsættelse af grooming

Grooming er et fænomen, som har eksisteret i lang tid og har, i forbindelse med den selvstændige groomingbestemmelse, fået en definitiv definition i dansk ret. Dette betyder dog ikke, at grooming ikke har været et omdiskuteret emne, som det også ses i specialets indledning. Tilbage i 2017 blev justitsministeren spurgt til skærpelse af lovgivning for, at det skulle blive nemmere at retsforfølge personer, som groomer. I den forbindelse beskrev justitsministeren grooming som et udtryk, der *”dækker over at tage kontakt til et barn, enten personligt eller via sociale medier, med den hensigt senere at begå et seksuelt overgreb på barnet.”*¹⁵ Justitsministeren blev igen i 2019 bedt om at redegøre for reglerne omkring grooming i Norge og Sverige. I den forbindelse beskrev rigspolitiet grooming som følgende *”grooming omfatter situationer, hvor en voksen forsøger at opbygge et tillidsforhold til en mindreårig, typisk via sociale medier og andre online platforme, med det formål at begå seksuelle overgreb eller at lokke den mindreårige til at sende nøgenbilleder eller billeder af seksuel karakter”*.¹⁶

Også landsretten har taget stilling til hvad grooming er i FED.2020.232, som også vil blive analyseret senere i specialet. Her bliver tiltaltes adfærd beskrevet som at have en *”grooming-agtig karakter”*. Denne adfærd bestod i *kontinuerligt, hyppigt og systematisk* at have kontaktet børn og unge piger over et socialt medie, her vildledte han pigerne til at tro han var en jævnaldrende dreng. Efterfølgende har han overtalt og instrueret pigerne i at udføre forskellige seksuelle handlinger via webcam overfor ham.

I forbindelse med indsættelsen af STRF § 231 fik vi, som tidligere nævnt, en definitiv definition på hvordan grooming beskrives. Ifølge bestemmelsen defineres grooming som det handlingsforløb, hvor en voksen systematisk eller ved manipulation udnytter sin på alder og erfaring beroede overlegenhed til at opbygge en relation til en person under 18 år med forsæt til at udsætte personen for en seksualforbrydelse, jf. STRF § 231.

¹⁵ § 20-spørgsmål S 882 af 10. marts 2017

¹⁶ REU spørgsmål nr. 541 af 20. december 2019

Forud for indsættelsen af STRF § 231 blev der udarbejdet en rapport af arbejdsgruppen for digitale krænkelser. Det ses i forarbejderne til § 231, at denne rapport har haft stor indflydelse på hvordan bestemmelsen er blevet udformet.¹⁷ I rapporten beskrives hvordan groomingen foregår i faser. Først tager gerningspersonen kontakt til barnet på uskyldigvis uden introduktion af seksuelt indhold. Denne kontakt kan ske fysisk i f.eks. skolen eller ved en fritidsaktivitet, men kontakten kan også ske over internettet via forskellige sociale medier eller chatforummer. Herefter kan gerningspersonen forsøge at udvikle relationen for, at få barnet til at se dem som nære venner og dermed opnå barnets tillid. Dernæst kan det være, at gerningspersonen vil afprøve barnets loyalitet, det kan være ved at få barnet til at holde på en hemmelighed, her ofte en hemmelighed uden seksuelt indhold. På et senere tidspunkt vil gerningspersonen introducere det seksuelle tema overfor barnet, dette vil ofte ske gradvist. Gerningspersonen kan f.eks. starte med at snakke om kroppens udvikling mv. Til sidst vil gerningspersonen arrangere at mødes med barnet enten fysisk eller over internettet via et webcam. Undervejs i forløbet kan gerningspersonen også have overtalt barnet til at sende billeder eller videoer af dem selv nøgne eller lignende.¹⁸

Det er karakteristisk for grooming, at det er en proces, som foregår over en periode, hvor barnet er uvidende om den krænkelse som det bliver udsat for. Efterfølgende kan barnet sidde tilbage med en følelse af skam og et stort tillidsbrud fra en person de stolede på. Ved grooming er der altså ikke kun sket en krænkelse i form af det seksuelle overgreb som barnet er blevet udsat for, men der er også sket en krænkelse i form af selve groomingprocessen, hvor barnets tillid udnyttes og barnet snydes til at tro at det var indforstået med overgrebet.¹⁹

¹⁷ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.3.

¹⁸ Rapport af Arbejdsgruppen for digitale krænkelser, afsnit 4.1.1.1., s. 56 og 57

¹⁹ Ibid

5. Tidligere gældende ret

I denne del af specialet vil retstilstanden før indsættelsen af STRF § 231 blive fastslået. Dette vil ske ved en gennemgang af den tidligere gældende ret, her både retsregler og retspraksis.

5.1. Retsregler

I dette afsnit vil der indledningsvist blive redegjort for reglerne for forsøg og frivillig tilbagetræden. Herefter vil der redegøres for en række bestemmelser i straffelovens kapitel 24's anvendelsesområde og herefter hvordan de er blevet brugt til at regulere grooming. Bestemmelserne, som anvendes, er STRF §§ 216, 222, 232, 235, som vedrører henholdsvis voldtægt, samleje med barn under 15 år, blufærdighedskrænkelser og børneporno.

5.1.1. §§ 21 og 22 - Forsøg og frivillig tilbagetræden

Efter straffelovens § 21 er det ulovligt at udføre handlinger som er forsøg på fuldbyrdelse af en lovovertrædelse. Man kan kun straffe for forsøg indtil lovovertrædelsen er fuldbyrdet, dermed indtil en bestemmelses gerningsindhold er opfyldt.²⁰ § 21, stk. 1 har følgende ordlyd:

”Handlinger, som sigter til at fremme eller bevirke udførelsen af en forbrydelse, straffes, når denne ikke fuldbyrdes, som forsøg.”

Gerningsindholdet i § 21 er *handling* som tilsigter at fremme eller bevirke udførelsen af en forbrydelse. Idet der for forsøg skal være tale om handlinger kan man ikke blive straffet for forsøg hvis der kun er tale om tanker eller udtagelser om lysten til at gøre noget ulovligt. Der findes dog forskellige bestemmelser som særskilt kriminaliserer udtagelser f.eks. STRF § 266 om trusler.²¹

Der sondres mellem to stadier indenfor forsøg, forberedelsesstadiet og iværksætterstadiet. I dansk ret er der meget vide forsøgsregler, hvorfor man kan straffes allerede på forberedelsesstadiet såfremt der findes et beviseligt forsæt til at begå en lovovertrædelse. Dette ses i kontrast til mange andre lande, hvor man først kan straffe for forsøg når gerningspersonens handlinger har nået til iværksætterstadiet.

²⁰ Elholm, Thomas, m.fl., *Kommenteret straffelov, almindelig del*, side 255, grå bog s. 217

²¹ Elholm, Thomas, m.fl., *Kommenteret straffelov, almindelig del*, side 249

På forberedelsesstadiet kriminaliseres dagligdags handlinger, hvorfor der stilles stærke krav til et tydeligt forsæt, når dette forsæt er beviseligt, kan man på baggrund af disse handlinger blive straffet for forsøg.²²

Subjektivt er der for § 21 krav om forsæt. Man kan dermed ikke straffe for forsøg på lovovertrædelser som kun straffer for uagtsomhed, f.eks. STRF § 241 om uagtsommanddrab.²³

Når der straffes for forsøg på en overtrædelse af straffeloven, er der krav til gerningspersonens konkretiseringen af forsættet. Dette skyldes de vide forsøgsregler indenfor dansk ret. For at kunne straffe for forsøg må gerningspersonen have taget en beslutning som er retten imod et forløb som vil føre til en overtrædelse af straffeloven. Her er dog ikke et krav om at gerningspersonen nødvendigvis har planlagt handlingsforløbet i mindre detaljer. Forsættet foreligger dermed også på et tidspunkt, hvor gerningspersonen ikke har planlagt hele hændelsesforløbet, såfremt de handlinger, der foretages bliver set som led i udførelsen. Når forsøget befinder sig på dette forberedende stadie, kan forbrydelsen kun fuldbyrdes ved nye handlinger. For at kunne blive straffet for forsøget på dette tidspunkt skal forsættet have en vis fasthed, hvor omstændighederne taler for at gerningspersonen med en vis sandsynlighed ville have foretaget disse senere handlinger. Hvis denne fasthed eller styrke i forsættet mangler, vil gerningspersonen stadig kunne blive straffet for forsøg, dog skal der være en strafnedsættelse, jf. STRF § 21, stk. 2. I litteraturen hæves dog at denne manglende fasthed eller ringe styrke ofte medføre straffrihed.²⁴

I straffelovens § 22 findes muligheden for straffrihed for forsøg. For straffrihed gælder at gerningspersonen frivilligt og ikke på grund af forhindringer træder tilbage fra gennemførslen af forbrydelsen. De objektive betingelser for § 22 afhænger af forsøgets udviklingstrin. Hvis forsøget stadig er på forberedelsesstadiet, kræves ikke andet end passivitet. Hvis forsøget er nået til iværksætterstadiet og iværksætterhandlingen er fortaget, kræves det at gerningspersonen aktivt griber ind og afbryder fuldbyrdelsens udvikling. Såfremt iværksætterhandlingen er fortaget, men at den ikke vil kunne føre til fuldbyrdelse, er det umuligt at træde tilbage efter denne kendsgerning er kommet gerningspersonen til kundskab.²⁵

²² Waaben, Knud, *Strafferettens almindelige del: Ansvarslæren*, side 218

²³ Elholm, Thomas, m.fl., *Kommenteret straffelov, almindelig del*, side 256

²⁴ Waaben, Knud, *Strafferettens almindelige del: Ansvarslæren*, side 227 og 228

²⁵ Elholm, Thomas, m.fl., *Kommenteret straffelov, almindelig del*, side 261-262

Subjektivt kræves det at gerningspersonen frivilligt og ikke på grund af tilfældige hindringer er trådt tilbage. Det skal altså være gerningspersonen som frivilligt vælger at træde tilbage og ikke fordi det er vanskeligt at fuldbyrde forbrydelsen eller risikoen og frygten for at blive opdaget er for stor.²⁶

5.1.2. § 216 - Voldtægt

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

”For voldtægt straffes med fængsel indtil 8 år den, der har samleje med en person, der ikke har samtykket heri. [...]”

Stk. 2. For voldtægt straffes med fængsel indtil 12 år den, som har samleje med et barn under 12 år. På samme måde straffes den, som er fyldt 22 år og har samleje med et barn under 15 år.”

Denne bestemmelse kriminaliserer samleje i de tilfælde, hvor en person ikke har samtykker til samlejet. I de stk. 2 nævnt situationer er samtykke dog uden betydning og samleje vil her altid blive straffet for voldtægt.

Bestemmelsens stk. 2 blev indsat ved Lov nr. 633 af den 12. juni 2013, her indeholdte den kun 1. pkt., hvilket betød at strafansvaret for samleje med et barn under 12 år blev flyttet fra STRF § 222 til § 216, stk. 2, og dermed altid ville blive straffet som voldtægt. En af grundene for indsættelsen af stk. 2 var risikoen for, at der i disse sager har været en ubeviselig tvang eller forførelse.²⁷

Bestemmelsen stk. 2, 2. pkt. blev indsat ved Lov nr. 226 af den 15. februar 2022. Ved denne indsættelse udvidede man voldtægtsbestemmelsen igen, hvorfor den nu også dækker samleje med et barn under 15 år, hvis gerningspersonen er fyldt 22 år. Ved denne udvidelse har man indsnævret STRF § 222 igen.

Bestemmelsens gerningsindhold

Samleje

Ved lovændringen i 2013 udvidede man begrebet samleje til ikke kun at omfatte vaginalt samleje men også analt samleje. Dette blev gjort fordi man mente, at den krænkelse offeret udsættes for ved

²⁶ Elholm, Thomas, m.fl., *Kommenteret straffelov, almindelig del*, side 262

²⁷ Waaben, Knud, *Strafferettens specielle del*, side 75

begge typer samleje kan sidestilles med hinanden, hvorfor de også bør straffes ens. Andre former for samleje end vaginalt eller analt er dog reguleret særskilt i STRF § 225.²⁸

Samtykke

Ved lovændringen i 2020 blev voldtægtsbestemmelsens ordlyd ændret, hvorefter bestemmelsen blev samtykkebaseret. Efter forarbejderne skal samtykke forstås som noget, der gives frivilligt og, som er et udtryk for ens frie vilje. Dette skal bedømmes ud fra den konkrete situation.²⁹ Samtykket kan komme til udtryk på flere forskellige måder, hvorfor det både kan komme til udtryk ved ord og handlinger. Samtykket kan også være givet både direkte og indirekte. Om der foreligger samtykke, må vurderes ud fra en konkret og samlet vurdering. Til denne vurdering er det personens adfærd umiddelbart i sammenhæng med og på tidspunktet for samlejet som skal vurderes for at vurdere om der forelå et samtykke. Dette betyder at flirtende adfærd, tidligere kys mm. ikke i sig selv kan anses for et samtykke, da disse handlinger ikke sker i umiddelbart sammenhæng med samlejet. Desuden skal samtykket foreligge under hele samlejet, altså kan man godt trække et samtykke tilbage undervejs, dette gælder også for visse ting ved samlejet, f.eks. samtykke til vaginalt samleje, men ikke analt samleje.³⁰

Der er en formodning for, at en person, som samtykker til et samleje, ikke blot forholder sig passiv igennem hele forløbet. Dette betyder, at der ved fuldstændig passivitet er en formodning for, at personen ikke samtykker til samlejet. Ikke alle mennesker fryser når de bliver udsat for et seksuelt overgreb og fremstår passive i situationen. Nogle mennesker vil i deres frygt tilstand gå på ”autopilot”. I denne tilstand vil personen fysisk fungere og foretager seksuelle handler uden, at dette er et udtryk for deres frie vilje. I disse situationer vil der aldrig kunne foreligge samtykke.³¹

Til den konkrete vurdering vil det også indgå om parterne tidligere har haft samleje med samtykke foregået på samme måde, eller samtykke ved andre tidligere seksuelle relationer.³²

Fuldbyrkelse

Lovovertrædelsen er fuldbyrdet når samlejet er opnået uden samtykket. Dog for de stk. 2 omhandlende situationer er samtykket uden betydning. Såfremt at samleje efter stk. 2 har karakter af

²⁸ LFF nr. 141 af 6. februar 2013, alm. bem. Afsnit 3.2.1

²⁹ LFF nr. 85 af 11. november 2020, alm. Bem. Afsnit 2.1.3.2

³⁰ Ibid

³¹ Ibid

³² Ibid

voldtægt efter stk. 1, altså et manglende samtykke, vil det efter omstændighederne være muligt at dømme for både stk. 1 og 2 i sammenstød.³³

Forsæt

Der er krav om forsæt til alle led i gerningsindholdet, for stk. 2 er der også krav om forsæt til barnets alder. Hvis gerningspersonen kun har handlet uagtsomt i forhold til barnets alder, kan forholdet i stedet dømmes efter STRF § 222, stk. 1, jf. STRF § 228.³⁴

5.1.3. § 222 – Samleje med barn under 15 år

Denne bestemmelse har følgende ordlyd:

”Den, der har samleje med et barn under 15 år, straffes med fængsel indtil 8 år, medmindre forholdet er omfattet af § 216, stk. 2.

Stk. 2. Har gerningsmanden skaffet sig samlejet ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed ved brug af enten tvang eller fremsættelse af trusler, kan straffen stige til fængsel indtil 12 år.

Stk. 3. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 skal det indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har skaffet sig samlejet ved at udnytte sin fysiske eller psykiske overlegenhed.”

Bestemmelse har, som tidligere nævnt, ved udvidelsen af STRF § 216, stk. 2, fået et mere snævre anvendelsesområde. Dette betyder at bestemmelsen, som udgangspunkt, kun finder anvendelse på de situationer hvor en person under 22 år har samleje med et barn på 12-14 år. På samme måde som i § 216, stk. 2 er der i STRF § 222 et absolut forbud mod samleje med børn i denne aldersgruppe. Det vil altså sige at det har uden betydning om barnet har samtykket eller hvem der har taget initiativ til samlejet, og altså om der overhovedet har været tale om udnyttelse efter bestemmelsens stk. 2 eller 3.³⁵

³³ Baumbach, Trine, m.fl., *Udvalgte delikter i straffeloven*, side 65

³⁴ Ibid, side 64

³⁵ KBET 2012 nr. 1534, side 347 og KBET 2020 nr. 1574, side 44

Bestemmelsens gerningsindhold

Samleje

Samleje for STRF § 222 defineres på samme måde som i STRF § 216.³⁶ Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse ved andet seksuelt forhold end samleje, herunder også hvor gerningspersonen for forurettede til at udføre seksuelle handlinger på sig selv, jf. STRF § 225.

Stk. 2 tvang eller trusler

Ved straf efter bestemmelsens stk. 2 er der tale om, at gerningspersonen har skaffet sig samlejet ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed med tvang eller trusler. Der er her en strafskærpelse fra op til 8 år til 12 år. Tvangen eller truslerne skal virke tvingende på barnet. Desuden skal tvang og trusler tolkes bredere end ellers, da man vurderer at børn kan tvinges på andre måde end voksne.³⁷

Stk. 3 udnyttelse af fysiske eller psykiske overlegenhed

Efter stk. 3 skal det ved straffastsættelsen efter stk. 1 indgå som en skærpende omstændighed hvis gerningspersonen har skaffet sig samleje ved at udnytte sin fysiske eller psykiske overlegenhed. I forarbejderne nævnes, at dette forhold adskiller sig fra voldtægt ved, at der relativt ofte forekommer sager hvor at skaffe sig samleje ved at udnytte sin fysiske eller psykiske overlegenhed består i gentagende seksuelle overgreb over en længere periode.³⁸ Eksempler på hvordan dette forhold kan se ud er, hvor en voksen har opbygget et særligt tillidsforhold mellem sig selv og barnet, og på den måde skabt en situation, hvor barnet kan have særligt vanskeligt ved at sige fra over for den voksne.³⁹ Der er altså her tale om den situation, hvor gerningspersonen udnytter sin fysiske eller psykiske overlegenhed uden at bruge tvang eller trusler. I forarbejderne fremgår det at der ved denne vurdering skal ligges vægt på aldersforskellen, samt om gerningspersonen har opsøgt barnet og taget initiativ.⁴⁰

Fuldbyrdelse

Lovovertrædelsen er fuldbyrdet når samlejet er opnået.⁴¹

³⁶ Baumbach, Trine, m.fl., *Udvalgte delikter i straffeloven*, side 70

³⁷ Waaben, Knud, *Strafferettens specielle del*, side 76

³⁸ LFF nr. 141 af 6. februar 2013, alm. bem. Afsnit 5.2.1, 2. spalte

³⁹ LFF nr. 98 af 16. december 2015, alm. Bem. Afsnit 2.2.1.2, side 8

⁴⁰ Ibid

⁴¹ KBET 2012 nr. 1534, side 347

Forsæt

Subjektivt kræves at gerningspersonen har forsæt til gerningsindholdet, dog kan man også ifalde strafansvar hvis man har handlet uagtsomt i forhold til barnets alder, jf. STRF § 228.⁴² Hvis et samleje med et barn på under 12 år ikke kan straffes efter STRF § 216, stk. 2 som følge af manglende forsæt til alderen, vil § 222, jf. § 228, som tidligere nævnt, kunne anvendes i stedet for.⁴³

5.1.4. § 232 - Blufærdighedskrænkelse

§ 232 fungerer i praksis som en generalklausul for straffelovens kapitel 24. Den kan derfor anvendes på enhver seksuel handling af en vis grovere karakter, når handlingen ikke er omfattet af den øvrige lovgivning.⁴⁴ Bestemmelsen har følgende ordlyd:

”Den, som ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller, hvis forholdet er begået over for et barn under 15 år, med bøde eller fængsel indtil 4 år.”

Bestemmelsens gerningsindhold

Uanstændigt forhold

Med uanstændige forhold forstås en adfærd som indeholder eller referere til noget seksuelt. Derudover skal der være tale om en handling af en vis grovhed.⁴⁵ Idet bestemmelsen fungerer som generalklausul, dækker den over alle seksuelle forhold af en vis grovhed, som ikke er omfattet af de øvrige bestemmelser i straffelovens kapitel 24.⁴⁶

Krænker blufærdigheden

For krænkelse af blufærdigheden er der alene krav om, at handlingen egner sig til at krænke blufærdigheden, hvorfor det er uden betydning om handlingen faktisk er blufærdighedskrænkende. For at en handling kan egne sig til at krænke nogens blufærdighed, skal handlingen foretages overfor en eller flere personer, da det jo er deres interesse man ønsker at beskytte ved strafpålægelse.⁴⁷ Når der kun er tale om en handlingens egnethed til at krænke blufærdigheden betyder det også, at handlingen

⁴² KBET 2012 nr. 1534, side 347 og 348 og KBET 2020 nr. 1574, side 44

⁴³ LFF nr. 98 af 16. december 2015, alm. Bem. Afsnit 2.2.1.1, side 7

⁴⁴ KBET 2012 nr. 1534, side 577

⁴⁵ Waaben, Knud, *Strafferettens specielle del*, side 83 og KBET 2012 nr. 1534, side 577

⁴⁶ Baumbach, Trine, m.fl., *Udvalgte delikter i straffeloven*, side 75

⁴⁷ KBET 2012 nr. 1534, side 577

vurderes mere objektivt. Ved vurderingen ligges der vægt på handlingens evne til at støde personer i almindelighed og ikke på handlingens indvirkning på de mest blufærdige personer.⁴⁸

Fuldbyrdelse

Lovovertrædelsen er fuldbyrdet når det uanstændige forhold er begået.⁴⁹

Forsæt

Ved blufærdighedskrænkelser er der krav om forsæt, her særligt i forhold til det manglende samtykke fra modparten.⁵⁰ Gerningspersonen skal have forstået den seksuelle karakter af handlingen. Det er dog ikke et krav, at gerningspersonen selv har opfattet handlingen som blufærdighedskrænkende.⁵¹

Såfremt gerningspersonen har haft samtykke fra den anden person, kan han/hun ikke ifalde strafansvar. Her er det vigtigt at bemærke, at børn ikke kan samtykke. Det er ikke helt klart i hvilken alder det vurderes at barnet kan samtykke. Generelt må det siges, at personer over den seksuelle lavalder godt kan samtykke, men at der ved personer under den seksuelle lavalder skal foretages en konkret vurdering af det enkelte barns modenhed, samt aldersforskellen og relationen mellem parterne. Der kan også være tale om situationer, hvor forholdet falder sammen med andre bestemmelser.⁵²

5.1.5. § 235 - Børneporno

I STRF § 226 findes et forbud mod brugen af personer under 18 år som pornomodeller. For at forstærke denne bestemmelse, blev § 235 indsat som værn. Dette har gjort, at det ikke kun er ulovligt at sælge seksuelt materiale med personer under 18 år, men også ulovligt at udbrede, besidde og sågar gøre sig bekendt med sådant materiale. Bestemmelsen er blevet ændret flere gange siden den blev indsat ved lov d. 16. juni i 1980. Den nuværende formulering er i stor grad påvirket af Danmarks inddragelse i både FN's børnekonvention, samt EU's mange forsøg på at beskytte børn og mindske udnyttelsen af børn.⁵³ Seneste har man valgt at ændre ordlyden fra "pornografisk materiale" til

⁴⁸ Waaben, Knud, *Strafferettens specielle del*, side 84

⁴⁹ Baumbach, Trine, m.fl., *Udvalgte delikter i straffeloven*, side 75

⁵⁰ KBET 2012 nr. 1534, side 578

⁵¹ Waaben, Knud, *Strafferettens specielle del*, side 86

⁵² Waaben, Knud, *Strafferettens specielle del*, side 87, Baumbach, Trine, m.fl., *Udvalgte delikter i straffeloven*, side 76 og KBET 2012 nr. 1534, side 578

⁵³ Elholm, Thomas, m.fl., *Kommenteret straffelov, Speciel del*, side 464

”seksuelt materiale”. Dette er gjort fordi man har ment, at ordet pornografisk har givet udtryk for at der er tale om voksne, som har samtykket hertil, hvilket i denne sammenhæng ikke er tilfældet. Man har derfor ment, at seksuelt materiale bedre afspejler hvad der faktisk er tale om i sager omhandlende § 235.⁵⁴

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

”Den, som udbreder seksuelt materiale såsom fotografier, film, andre visuelle gengivelser el.lign. af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 år.[...]”

Stk. 2. Den, som besidder eller mod vederlag eller gennem internettet eller et lignende system til spredning af information gør sig bekendt med seksuelt materiale såsom fotografier, film, andre visuelle gengivelser el.lign. af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.”

Desuden findes der i bestemmelsens stk. 3 om undtagelse for unge over den seksuelle lavalder som kan dele og besidde seksuelt materiale hvis de har samtykke til det. Denne del af bestemmelsen er ikke relevant for specialet, hvorfor den ikke nævnes yderligere.

Bestemmelsens gerningsindhold

Seksuelt materiale

Som nævnt i bestemmelsen omfatter seksuelt materiale fotografier, film og andre visuelle gengivelser el.lign. For visuelle gengivelser kan der være tale om ”fiktiv børnepornografi”, det kan være computergenerede eller manipulerede fremstillinger, som ligner ægte billeder. Her er der tale om billeder og film, som er falske, men på grund af deres fremstilling fremstår som virkelige.⁵⁵ Både tegninger og lydoptagelser falder dog udenfor bestemmelsen.⁵⁶

Det seksuelle materiale kan ifølge rigsadvokaten inddeles i 3 kategorier:⁵⁷

- Kategori 1 – fremstillinger uden seksuel aktivitet.
- Kategori 2 – fremstillinger med seksuel aktivitet.

⁵⁴ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, § 1, nr. 12

⁵⁵ Waaben, Knud, *Strafferettens specielle del*, side 92, Baumbach, Trine, m.fl., *Udvalgte delikter i straffeloven*, side 81 og KBET 2012 nr. 1534, side 606

⁵⁶ KBET 2012 nr. 1534, side 605

⁵⁷ Rigsadvokatmeddelelse om seksualforbrydelser, afsnit 2.2

- Kategori 3 – fremstillinger med særlig grove seksuelle forhold.

Det er selvfølgelig også værd at bemærke at selve fotografiet eller filmen med det seksuelle materiale også kan falde under og være strafbart efter § 232 om blufærdighedskrænkelser eller §§ 216, 222 eller 225 om seksuel omgang med et barn under 15 år.⁵⁸

Person under 18 år

Det er afgørende for straf efter § 235 at den afbildede person er under 18 år. Såfremt alderen på den afbildede person ikke er kendt, er det, ifølge forarbejderne, afgørende, at personen fremtræder som yngre end 18 år. Såfremt den tiltalte kan bevise den afbildede person er over 18 år, vil forholdet, uanset fremtræden, ikke være omfattet af bestemmelsen. Ved denne situation kan man eventuelt, efter omstændighederne, straffe for forsøg.⁵⁹

Stk. 1 udbredelse

Den strafbare handling i bestemmelsens stk. 1 er udbredelse af det seksuelle materiale. Med udbredelse menes videregivelse af materialet, her er det uden betydning hvor stor en kreds man videregiver materialet til. Desuden er det uden betydning om videregivelsen modsvares med betaling. Udover videregivelse bliver tilgængeliggørelse af materialet på et fildelingsnetværk også betragtet som udbredelse, dette er uanset om der er mulighed for at downloade materialet og om der er nogen som har set materialet.⁶⁰

Stk. 2 besiddelse eller gøre sig bekendt med

I bestemmelsens stk. 2 beskrives flere strafbare handlinger. Den første strafbare handling er besiddelse. Udover den almindelige fysiske besiddelse, omfatter besiddelse også lagring i digital form som gerningspersonen har adgang til. Det er f.eks. en computers harddisk eller et USB-stik. De næste strafbare handlinger er at gøre sig bekendt med materiale omfattet af § 235, samt at gøre sig bekendt med materialet mod vederlag. I praksis vil dette ofte ske igennem internettet. Idet det er strafbart at gøre sig bekendt med seksuelt materiale uanset vederlag, har vederlaget ikke den store selvstændige betydning for strafansvaret, det kan dog have en vis bevismæssig betydning. For de tilfælde hvor vederlaget har betydning, omfatter det ikke kun betaling, men også enhver modydelse som der måtte ske, dette kan f.eks. være udveksling af seksuelt materiale. Det at gøre sig bekendt med seksuelt

⁵⁸ Waaben, Knud, *Strafferettens specielle del*, side 92

⁵⁹ Baumbach, Trine, m.fl., *Udvalgte delikter i straffeloven*, side 80

⁶⁰ KBET 2012 nr. 1534, side 606

materiale er særskilt kriminaliseret, da det ikke anses for besiddelse alene at få vist seksuelt materiale, hvis materialet ikke lagers.⁶¹ At gøre sig bekendt med det seksuelle materiale gælder dog ikke i situationer, hvor personen uforvarende kommer ind på en hjemmeside og straks forlader den, i denne situation er der ikke noget forsæt.⁶²

Fuldbyrdelse

Lovovertrædelsen er fuldbyrdet når gerningsindholdet er udført. For overtrædelse af både stk. 1 og 2 gælder at materialet skal være i en af de tidligere nævnte former og være af en seksuel karakter omfattet af de tre kategorier fremstillet af rigsadvokaten. Derudover skal materiale vise en person under 18 år, såfremt alderen på den afbildede er ukendt, er det nok, at personen fremstår som værende under 18 år.

For stk. 1 skal materialet desuden udbredes, enten ved direkte videregive materialet eller ved at gøre det tilgængeligt på et fildelingsnetværk. For stk. 2 gælder at gerningspersonen enten skal besidde eller gøre sig bekendt med materialet, hvor sidstnævnte kan være sket ved hjælp af vederlag.⁶³

Forsæt

Subjektivt kræves der forsæt til alle led i gerningsindholdet. Dette gælder både den seksuelle karakter af materialet, men også den afbildede persons alder.⁶⁴ Desuden kræves der for stk. 1 forsæt til udbredelsen, mens der til stk. 2 kræves forsæt til at besidde materialet eller forsæt til at gøre sig bekendt med den slags materiale.

⁶¹ KBET 2012 nr. 1534, side 606 og 607

⁶² Baumbach, Trine, m.fl., *Udvalgte delikter i straffeloven*, side 81

⁶³ Ibid, side 79

⁶⁴ Elholm, Thomas, m.fl., *Kommenteret straffelov, Speciel del*, side 469

5.1.6. Bestemmelsernes relation til grooming

Som tidligere nævnt, er grooming tidligere blevet straffet som forsøg på seksuelle handlinger efter bestemmelserne i straffelovens kapitel 24. Da vi i Danmark har meget vide forsøgsregler har man allerede tidligt i groomingprocessen kunne straffe for forsøg på en lovovertrædelse, hvis der forelægger et beviseligt forsæt til at begå lovovertrædelsen.⁶⁵ Det ses dog i dommen U.2019.2356 V, som i det efterfølgende afsnit vil blive analyseret, at det stadig er muligt at en gerningsperson kan frifindes for grooming ved at være for tidligt i det forberedende stadie til at der kan straffes for forsøg.

Såfremt en gerningsperson har samleje med et barn under 12 år eller med et barn under 15 år, når gerningspersonen er 22 år eller ældre kan han/hun straffes for voldtægt efter STRF § 216, stk. 2. Øvrige situationer, hvor gerningspersonen er under 22 år og barnet er 12-14 år kan der straffes efter STRF § 222. Man har kunne straffe grooming ved at straffe gerningspersonen for forsøg på disse bestemmelser. Groomingen sker i det forberedende stadie, her vil gerningspersonen forsøge at opbygge et tillidsforhold til barnet og herefter udnytter dette tillidsforhold til at f.eks. aftale et mødested med barnet for at opnå samleje.⁶⁶ Grooming kan også forekomme mindre direkte ved, at gerningspersonen ikke direkte invitere til et samleje, men indleder samtaler med barnet med seksuelle undertoner, f.eks. ved at spørge ind til barnets krop eller lignende. For disse tilfælde kan det være svære at løfte bevisbyrden for gerningspersonen forsæt, især fordi det kan være uklart hvilken type overgreb gerningspersonen har forsæt til at begå.⁶⁷

I den skærpende omstændighed i STRF § 222, stk. 3, hvor gerningspersonen har udnyttet sin fysiske eller psykiske overlegenhed, bliver grooming allerede i en vis grad reguleret. For denne udnyttelse nævnes den situation hvor en voksen opbygger et særligt tillidsforhold til barnet på en måde hvor barnet får svært ved at sige fra. Eksempler herpå kan være, at gerningspersonen og barnet er nært beslægtet eller gerningspersonen er barnets idrætslærer mv.⁶⁸ Her er dog tale om en nær relation mellem barnet og gerningspersonen, hvor der opbygges et *særlig* tillidsforhold. Det er derfor uvist om bestemmelsen vil kunne bruges på tilfælde af grooming, hvor der blot er et tillidsforhold som ikke er *særligt*. Desuden vedrører § 222 samleje med børn under den seksuelle lavalder, hvorfor denne skærpelse kun kan benyttes på grooming i tilfælde hvor gerningspersonen har et beviseligt forsæt til samleje med børn i denne aldersgruppe. Samtidig adskiller § 222, stk. 3 sig fra den selvstændige

⁶⁵ Waaben, Knud, *Strafferettens almindelige del: Ansvarslæren*, side 218

⁶⁶ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. 2.1.1. side 5, 2. spalte

⁶⁷ Rapport af Arbejdsgruppen for digitale krænkelser, afsnit 4.1.1.2., side 58

⁶⁸ LFF nr. 98 af 16. december 2015, alm. Bem. Afsnit 2.2.1.2, side 8

groomingbestemmelse i STRF § 231 ved at den ikke er en selvstændig bestemmelse, men ”blot” en skærpende omstændighed.

Blufærdighedskrænkelser efter STRF § 232 er ofte blevet brugt til at straffe for grooming, da bestemmelsen, som tidligere nævnt, fungerer som en generalklausul for seksualforbrydelserne i straffelovens kapitel 24. Blufærdighedskrænkelser i relation til grooming kan komme til udtryk ved, at gerningspersonen uopfordret viser eller sender billeder af sine kønsdele til barnet, eller uopfordret sender seksuelt beskrivende beskeder. Også de situationer, hvor gerningspersonen for barnet til at klæde sig af over webcam er omfattet af denne bestemmelse.

STRF § 235 er primært relevant i forbindelse med online grooming. Den bruges i de situationer, hvor barnet eller den unge overtales til at sende billeder af sin nøgne krop eller filme sig selv nøgen eller udføre seksuelle handlinger. Bestemmelsen bruges også i de tilfælde, hvor barnet eller den unge via webcam viser sig nøgen eller udføre seksuelle handlinger og gerningspersonen optager dette. For den situation hvor gerningspersonen modtager billeder eller videoer med seksuelt materiale vil forholdet falde under § 235, stk. 2, omkring besiddelse. Hvis gerningspersonen vælger at dele materialet, vil forholdet også kunne straffes efter § 235, stk. 1. For situationen hvor gerningspersonen ser barnet eller den unge nøgen på webcam og har optaget det, vil han/hun ligeledes kunne blive straffet for både besiddelse af det optagede efter § 235, stk. 2 og for deling heraf efter § 235, stk. 1. Hvis der ikke sker en lagring af episoden, vil gerningspersonen nok ikke kunne blive straffet efter § 235.⁶⁹

Generelt har der været et manglende fokus på selve groomingprocessen forud for seksualforbrydelserne i straffelovens kapitel 24. Derudover kan det være svært at løfte bevisbyrden i forsøgsstadiet, på trods af de vide forsøgs regler i dansk ret, er der stadig et krav om konkretisering af forsættet. Det kan være svært at fastsætte præcis hvilken bestemmelse gerningspersonen har forsæt til at overtræde forud for fuldbyrdelsen. Det karakteristiske ved grooming er, som tidligere nævnt, at det har foregået over en periode, som gør, at barnet eller den unge ikke har opdaget, at de er blevet krænket. Man kan derfor opleve en del skam og et stort tillidsbrud i forbindelse med groomingen. Der sker dermed to krænkelser, både kränkelsen på baggrund af groomingen og derefter kränkelsen i det fuldbyrdede seksuelle overgreb, dog er det kun den sidste, som bliver straffet.⁷⁰

⁶⁹ KBET 2012 nr. 1534, side 607

⁷⁰ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. 2.1.2. side 6, 2. spalte

5.2. Retspraksis

Med afsæt i de ovenstående regler og deres relation til grooming, vil det nu undersøges hvordan disse regler er blevet brugt til at regulere grooming i praksis. Der er blevet fundet fem domme, som vil blive analyseret. Flere af dommene har lignende faktum, men forskellige udfald. Disse vil blive sammenlignet med henblik på at belyse eventuelle mangler ved ikke at have en særskilt groomingbestemmelse.

5.2.1. TfK.2021.623

Faktum

T var tiltalt for, i flere tilfælde, at have krænket F's blufærdighed i forbindelse med et flirtende forhold han havde haft til F, i forbindelse med at hun var elev på den efterskole T var lærer på. F spillede desuden håndbold på efterskolen, hvor T også var linjetræner. T og F havde meget kontakt da F var skadet T hjalp hende med at hele skaderne. T har forklaret at parterne fik et tættere forhold omkring november, hvor de skulle være begyndt at se serie sammen. T og F begyndte at kommunikere meget over beskeder, men efter T's kone opdagede beskederne, skrev de kun sammen når T havde vagttelefonen på arbejde. Over beskeder var deres samtale ofte meget flirtende og seksuelt ladet. T har forklaret, at han "faldt på en måde ind i flirten med F" og at F skrev til ham på samme måde som han skrev til hende. Han erkender at det er ham, som har skrevet beskederne beskrevet i tiltalen.

I tiltalen nævnes to episoder med fysisk kontakt mellem T og F.

Første episode sker i april, hvor T gav F massage i skolens fysioterapi lokale. T havde tilbudt F denne massage fordi hun var øm i ryggen. Det blev aftalt, at massagen skulle foregå om aftenen, efter de andre elever var gået i seng. F har forklaret, at episoden havde en vis seksuel karakter, også allerede inden de mødtes. Her forklarede hun, at T forinden skulle have skrevet til hende at hun skulle mærke hans magiske fingre. F fortæller, at hun gerne ville have massagen, men at hun var bange for, at massagen skulle udvikle sig til mere. Af denne grund tog hun en tampon op inden mødet så hun kunne afvise T med, at hun havde menstruation. Derudover skrev F også til T inden mødet, at hun havde menstruation, hvortil han svarede "ØV", dette tyder på T nok også havde tænkt at massagen kunne have udviklet sig til noget seksuelt. Ved massagen var F kun iført sit undertøj, hvor T også løsnede

hendes bh for at massere hendes ryg. Under massagen rørte T ikke direkte seksuelt ved hende, men han masserede siden af F's bryster, samt ved siden af hendes trussekant.

Den anden episode foregik i slutningen af skoleåret på lærerværelset en aften T var på vagt. Til mødet forklarede T til F, at han var blevet opdaget af hans kone, hvorfor han var nødt til at tage afstand til hende. F blev ked af det og bad T om at få et sidste kram, hvortil hun fik et meget langt kram. Efter F's beretninger blev begge parter seksuelt tændt af krammet. T skulle under krammet havde ført sine hænder ned for at røre ved hendes baller. F har forklaret, at hun undervejs stod stiv som et bræt og var meget nervøs, men tænkte at det jo var hende selv, som havde bedt om krammet.

Ydermere har T i F's mindebog skrevet *"Jo tættere på nul, jo strammere et hul! I min fantasi har jeg været i alle 3"*, T påstod at han skrev beskeden i sjov og at den type udtryk var en del af jargonen på skolen. F forklarede dog, at det ikke er et udtryk hun før havde hørt, heller ikke på efterskolen. F rev siden ud af hendes mindebog.

Derudover erkender T, at han, efter en længere pause i deres kommunikation, i det nye skoleår igen kontaktede F. Deres samtale blev hurtig seksuel igen, hvor F sendte to billeder af sig selv iført undertøj. T bad om flere billeder, hvilket F ikke havde lyst, hvorfor hun lod som om hun faldt i søvn. Næste morgen vågnede hun til et billede som T havde sendt af hans erigerede lem. F vidste ikke hvad hun skulle svare T. Hun havde ikke bedt om at få dette billede.

F har generelt om deres forhold forklaret at hun var ny til det med at blive forelsket og flirte. F var kun 15 år og havde aldrig haft en kæreste eller kysset en dreng. Hun var meget usikker i hvordan hun skulle agere overfor T og ofte svarede hans beskeder med det hun troede han gerne ville høre. F blev forelsket i T fordi han gav hende både komplimenter, øjenkontakt og berøringer. Efter både F og T's forklaringer fremgår det, at begge parter har været beviste om F's forelskelse. Det var F's første forelskelse, derfor havde hun svært ved at vurdere hvad der var rigtigt og forkert, desuden fandt hun det svært at sige fra. T var meget ældre og hun var bange for at virke umoden.

Rettens afgørelse

Byretten

T blev ved byretten kendt skyldig i blufærdighedskrænkelser overfor F. Byretten fandt efter en vurdering af hændelsesforløbet, her navnlig F's alder, manglende seksuelle erfaring og aldersforskellen mellem T og F, at F ikke havde samtykket i krænkelserne. Derudover lagde retten også til grund, at T ikke kunne have troet at F samtykkede i krænkelserne. Byretten udtalte om alle

forholdene, på baggrund af F's forklaring, som til dels støttes af T's forklaring, at det fandtes bevist at alle hændelserne var sket og at de har været af en karakter som er egnet til at krænke F's blufærdighed, idet hun, som nævnt ovenfor, ikke har samtykket hertil. Byretten fandt det dog ikke bevist at T masserede F's bryster, hvorfor han blev frikendt for denne del af tiltalen.

I forbindelse med strafudmålingen lagde byretten vægt på at sagen omhandlede mange blufærdighedskrænkelser, som var begået over en lang periode. Derudover lagde de vægt på aldersforskellen på parterne, samt at T udnyttede F's forelskelse i ham og misbrugte sin stilling både som lærer, men også som håndboldtræner til at dele hans seksuelle fantasier.

Landsretten

Landsretten tiltrådte ligeledes, at det var bevist, at alle forhold er sket. I modsætning til byretten fandt landsretten dog ikke at F på baggrund af hendes alder, aldersforskellen eller situationen i øvrigt ikke kunne give sit samtykke til T. Ydermere fandt landsretten, at T godt kunne gå ud fra at F samtykkede i de beskeder han sendte og hans adfærd i øvrigt overfor hende. Af disse grunde blev T frifundet i alle forhold af landsretten.

Samtykke

For den periode hvor hændelsesforløbet er foregået har F været 15 år gammel. Idet man som 15 årig er i stand til at samtykke til samleje er udgangspunktet også at man som 15 årig kan samtykke til blufærdighedskrænkende adfærd. Dette udgangspunkt kan dom fraviges i særlige tilfælde f.eks. i situationer som involverer en lærer og en elev, jf. STRF § 223. I disse situationer mener man ikke, at personer mellem 15 og 17 år altid er i stand til at give et diskulperet samtykke. I disse tilfælde kan gerningspersonen altså ifalde strafansvar på trods af et samtykke.⁷¹

Landsrettens begrundelse for hvorfor F her var i stand til at samtykke er meget kortfattet. I begrundelsen er det heller ikke specielt tydeligt hvilke momenter de har vægtet i modsætning til byretten. Der har i T og F's forhold været en ubalance, både i forhold til det faktum at T var F's lærer og håndboldtræner, men også i forhold til, at F var forelsket i T, hvilket T vidste og misbrugte. Disse elementer kan være interessante i forhold til hvorfor F har samtykket til T's adfærd, da denne sag nok kunne falde under de særlige tilfælde efter STRF § 223, som er beskrevet ovenfor.

⁷¹ Christensen, Malene Bechmann, *Det strafferetlige samtykke*, side 185

Landsretten fandt, som tidligere nævnt, at F var i stand til at samtykke til T's adfærd og at hverken alder, aldersforskel eller situationen i øvrigt kunne ændre dette. Med situationen i øvrigt menes nok det faktum at han var hendes lærer og håndbold træner. Hvis dette er tilfældet, har landsretten fraveget udgangspunktet ved særlige tilfælde nævnt ovenfor. Desuden har der ved vurderingen været en manglende vægtning af den grooming som F er blevet udsat for og at denne har ført til at hun var blevet forelsket. Det er som sagt uklart om landsretten har medtaget denne forelskelse i deres vurdering, men ud fra deres begrundelse er forelskelsen i bedste tilfælde slet ikke en del af vurderingen og i værste tilfælde har den hjulpet med at tale for at T kunne gå ud fra at F havde samtykket til hans adfærd.

Ved F's forklaring om hvordan hun blev forelsket i T ses tydeligt den grooming T har udsat hende for. Man ser først groomingen ved, at T har vist en særlig interesse for F i forhold til de andre elever og her har fået hende til at føle sig som noget særligt. Samtidig ses det, i forbindelse med at F løsriver sig fra relationen ved at vælge ikke at starte på efterskolen igen året efter. Her vælger T at forsøge at genoptage relationen i det nye skoleår på samme måde som før, hvor han kun skriver fra vagttelefonen når han er på vagt på skolen. Man kunne måske augmentere for, at der "blot" er tale om en gensidig forelskelse, hvor parterne ikke kan holde fingrene fra hinanden. Dette modbevises dog ved, at T selv forklare, at han ikke var forelsket i F. Her bliver det tydeligt at han har brugt F til at udleve seksuelle fantasier.

Denne dom vil senere blive holdt op imod dommen umiddelbart herefter, idet dommene har nogle sammenlignelige momenter, men forskelligt udfald.

5.2.2. Tfk.2023.34

I denne dom er T tiltalt i fire forhold. Kun forhold 1 og 2 omhandler den grooming adfærd som senere vil blive brugt til sammenligning overfor dommen ovenfor. Derfor vil også kun disse to forhold blive behandlet i specialet.

Faktum

T er tiltalt for overtrædelse af STRF § 223, stk. 1, jf. til dels § 225 og § 222, stk. 3, jf. § 222, stk. 1, jf. til dels § 225, samt § 232, ved at have haft samleje, og anden kønslig omgang end samleje med F1. Disse samlejer skulle være startet før hun fyldte 15 år, og fortsat i en periode hvor hun var i pleje

hos T. Tiltalen for overtrædelse af STRF § 232 omhandler episoder hvor T gentagende gange skulle have krænket F1's blufærdighed, her blandt andet ved at have beluret hende under tøjet mens hun har sovet, samt befølt hendes kønsdele. Hverken byretten eller landsretten fandt det bevist at T havde udført handlinger som i sig selv kan give grundlag for en selvstændig straf for blufærdighedskrænkelser. Denne del af forholdet vil ikke blive omtalt yderligere i specialet.

T erkender at have haft samleje med F1, men har benægtet at det seksuelle forhold skulle være begyndt før F1 blev 15 år, og at han skulle have haft samleje med hende på et tidspunkt hvor hun var anbragt i pleje hos ham.

Det seksuelle forhold

I dommen fokuseres der på om T havde samleje med F1 forud for hendes konfirmation, det må antages at dette skyldes, at F1 fyldte 15 år i tiden omkring hendes konfirmation i 2014. T mødte F1 i 2013 hvor hun, efter i en periode at være blevet passet af ham i hans hus, begyndte at overnatte hos ham også. Ved overnatningerne har alle parter forklaret, at F1 sov i T's seng. I begyndelsen sov T på gulvet, men flyttede op i sengen til F1 fordi han fik ondt i ryggen af at ligge på gulvet. F1 har forklaret at hende og T kendte hinanden rigtig godt ved julen i 2013 og at de havde haft samleje på dette tidspunkt. Derudover har hun den 28. januar 2014 skrevet i sin dagbog at T havde problemer med ryggen. Her forklarede F1, at hun med dette dagbogsnotat har ment, at de på baggrund af T's rygproblemer ikke kunne have samleje.

Plejeforholdet

Reelt set blev F1 først anbragt hos T efter hun var blevet 18 år gammel, dog med tilbagevirkende kræft til 1. november 2017. T mødte, som nævnt ovenfor, F1 i 2013. F1 havde et anstrængt forhold til sin mor på grund af morens alkoholisme. M1 har forklaret, at F1, som var diagnosticeret med infantil autisme, havde problemer med angst og havde brug for ekstra støtte, men M1 magtede ikke at løfte opgaven. T tilbød at hjælpe på baggrund af hans faglige baggrund, desuden fortalte han M1 at han havde arbejdet med autisme før.

Der blev ikke opsat nogen fast aftale i forhold til T's pasning af F1. T opfattede ikke selv, at han fungerede som aflastning overfor M1. Desuden arbejdede T ikke i starten med F1's udfordringer. T blev aldrig kontaktperson for F1, da kommunen ikke ønskede at gøre dette, dog findes der ikke en forklaring på hvorfor.

T mener ikke han har haft en opdragende funktion for F1. M1 fortæller dog, at T med tiden i højere grad overtog opdragelsen af F1. Derudover overtog T gradvist mange af M1's opgaver, idet hun overgav dem til ham eller tilsluttede sig hans beslutninger. At T efter M1's mening stod for opdragelsen af F1 ses også ved, at hun henvendte sig til kommunen omkring aflastning af F1 hos T. I den forbindelse forklarede hun i retten, at det ikke har været for at ændre de faktiske forhold, men blot at få den allerede eksisterende aftale på skrift. Derfor har F1 nok allerede på dette tidspunkt været i en form for aflastning hos T. Også et andet vidne C havde fået opfattelsen af, at T var F1's plejefar, idet han i forbindelse med besøg på hendes skole præsenterede sig sådan. Samtidig var det altid ham som deltog i forældresamtaler og ikke F1's forældre.

I forbindelse med T's pasning af F har der også flere gange været en økonomisk udveksling. T har forklaret, at M1 i en periode betalte 50 kr. om dagen for at F1 boede hos ham. M1 har også forklaret at hun i en periode i 2014 blev bevilget barnepigetimer af kommunen, hvor T var barnepigen. T opfattede sig ikke som barnepige for F1, men mere som en fortrolig voksen.

Rettens afgørelse

Byretten

Byretten fandt T's forklaringer at fremstå konstrueret og utroværdige, mens F1's forklaring virkede troværdig og uden overdrivelse. Dog fandt retten også, at F1's forklaring var meget usikker og hun i et større omfang gav udtryk for ikke at kunne huske hændelsesforløbet. Desuden var F1's forklaring i vidt omfang uden uddybende detaljer, her fordi hun i stor grad svarede spørgsmål bekræftende eller benægtende.

I forhold til spørgsmålet om T havde haft samleje eller anden kønslig omgang end samleje med F1 før hun fyldt 15 år, fandt to dommere at F1's forklaring var så usikker og på nogle punkter ikke var sammenhængende, at det ikke med rimelig sikkerhed kunne bevises at det seksuelle forhold mellem T og F1 startede før hun blev 15 år. Af denne grund og da sagens øvrige oplysninger ikke på afgørende vis støttede andet fandt disse to dommere, at T skulle frifindes for denne del af tiltalen.

Dette spørgsmål blev dog afgjort ved dissens, idet én dommer, efter en samlet vurdering af F1's forklaring og sagens øvrige omstændigheder, fandt det bevist, at T havde samleje og anden kønslig omgang end samleje med F1 før hun fyldt 15 år, og stemte for at T skulle straffes herfor.

Da flertallet stemte for frifindelse, blev T frifundet for overtrædelse af STRF § 222, stk. 3, jf. Stk. 1, jf. til dels § 225.

Byretten har i forholdenes øvrige tiltale kommet frem til samme resultat som landsretten hvorfor byrettens vurdering af disse forhold ikke vil blive inkluderet i specialet.

Landsretten

Landsretten fandt, i modsætning til byretten, at F1's forklaring, i forbindelse med hendes forklaring om hvornår samlejerne skulle være startet, fremstod både sikker og troværdig. Af denne grund fandt landsretten det godtgjort, at T havde samleje med F1 forud for hendes konfirmation i 2014, hvor hun var under 15 år. Landsretten har her lagt vægt på F1's forklaringer, samt hendes dagbudsnotater, som de fandt at indeholde hentydninger til det seksuelle forhold. Derudover fandt landsretten ud fra T's forklaring, at den seksuelle relation i hvert fald er fortsat indtil F1 var 17 år. Yderligere fandtes det, ud fra F1's forklaring, godtgjort, at den seksuelle relation bestod indtil hendes 18. år.

Landsretten mente tillige, at forholdet falder under STRF § 222, stk. 3. Her fandt landsretten, at T havde formået at få F1 til at indlede et seksuelt forhold med ham ved at udnytte hans psykiske overlegenhed i kræft af aldersforskellen på parterne og sagens øvrige omstændigheder. Derudover fandt landsretten, at T på manipulerende vis havde fastholdt F1 i forholdet. Til sidst blev det bemærket at den omstændighed, at F1 havde udviklet følelser for T og muligvis med tiden var blevet forelsket i ham ikke kan føre til et andet resultat, men nærmere bestyrkede forholdet. Dermed fandt landsretten T skyldig efter STRF § 222, stk. 3.

T havde ved landsretten bestridt at forholdet skulle henføres under STRF § 223, stk. 1. Landsretten bemærker dog, at F1 godt nok hverken var betroet T til opdagelse eller som kontaktperson af kommunen, men hun af hendes mor var blevet betroet til T i et vidt omfang. Dette forhold bestyrkes også af, at T har givet omgivelserne opfattelsen af at F1 var han betroet ved at præsentere sig som hendes plejefar. Landsretten tiltrådte af disse grunde, at T var omfattet af den personkreds, som er omfattet af STRF § 223, stk. 1, hvorfor T, ved at have haft en seksuel relation til F1, fandtes at have overtrådt denne bestemmelse.

Grooming

T har over en længere periode groomet F1. T har, fra han mødte F1, kendt til hendes tidlige opvækst og at hun, som følge heraf, var særlig sårbar, samt at hun var diagnosticeret med infantil autisme. Disse informationer har han udnyttet og har formået at sætte sig i en position, hvor han har været en af F1's betroede voksne og i nogle perioder også den eneste. Denne position har han så udnyttet til at indlede et seksuelt forhold med F1. Efterfølgende har han fortsat udnyttet denne position til at

fastholde F1 i, det som landsretten beskriver som ”et kærestelignende forhold” fra før hun blev 15 år til hun var 18 år.

F1 var hurtigt blevet meget glad for T. Dette fremgår blandt andet af F1’s dagbog fra 28. januar 2014, hvor hun har skrevet, at T var hendes ét og alt og at hun ikke vil miste ham. Også F1’s mor lagde mærke til at F1 så meget op til T, hvor T på vildledende vis beroligede hende med, at det var meget almindeligt, at unge piger så op til ældre mænd. T har også selv kendt til F1’s forelskelse, idet han i hans forklaring beskriver hvordan F1 ville blive tosset og jaloux i de perioder hvor han havde kærester. T har umildbart ikke været forelsket i F1, da han, omkring SMS’er han har sendt til F1 hvor han har skrevet ”Elsker dig F1” og at de skulle have en ”kærlighedssnak”, forklarede at han ikke faktisk elskede F1, men at han var glad for hende og at der ikke var tale om en ”kærlighedssnak”, men en ”kærlig snak”. Han har forklaret at han er et kærligt menneske og udtrykker sig sådan. T har altså haft et kærestelignende forhold til F1 på trods af at han ikke har været forelsket i hende og har været fuldt bevist om hendes forelskelse i ham. I dette kærestelignende forhold har T haft samleje og anden kønslig omgang end samleje med F1 ugentlig, samt instrueret hende i hvor og hvornår hun måtte kysse ham.

Forholdet mellem T og F1 har været meget usundt. T har forklaret hvordan han, i starten da F1 begyndte at komme i hans hus, ikke havde noget arbejde, og at han samtidig lige var kommet ud af et misbrug. T havde ikke noget socialt liv på dette tidspunkt og F1 var til tider en af T’s eneste sociale relationer. I forbindelse med, at F1 blev ældre forsøgte hun at flytte ud af T’s hus. I denne forbindelse har T flere gange på manipulerende vis formået at overtale hende til at blive boende med flere forskellige argumenter. Argumenterne har varieret fra han ville miste hans arbejde hvis hun flyttede, til, at han ikke ville passe hendes kat. F1 var bange for, at T ikke længere ville have noget med hende at gøre hvis hun flyttede. Da han var hendes nærmeste voksenkontakt, turde hun ikke flytte fra han i lang tid.

Sammenligning

I dette afsnit vil dommene TfK.2021.623 og TfK.2023.34 blive omtalt som henholdsvis dom 1 og dom 2, for at læseren nemmere kan skelne mellem dem.

Dommene har, som tidligere nævnt, flere sammenlignelige punkter. Begge domme omhandler en grooming agtig adfærd fra tiltalte mod forurettede. Denne adfærd ses ved tiltaltes udnyttelse af sin position, som henholdsvis lærer og fortrolig voksen/plejefar, til at komme tæt på forurettede og

opbygge en relation som senere er blevet seksuel. Desuden forstærkes denne antagelse ved at forurettede i begge domme er blevet forelsket i tiltalte, hvor tiltalte også i begge domme har udnyttet denne forelskelse til at forstærke/bibeholde relationen. I begge domme har tiltalte forsøgt at holde den forurettede i relationen. For dom 1 ses dette i, at tiltalte genoptager kontakten til den forurettede i det nye skoleår og igen formår at få samtalen til at udvikle sig til noget seksuelt. I dom 2 ses det i den måde tiltalte på manipulerende vis formåede at holde forurettede fra at flytte ud af hans hus.

Der hvor dommene særligt adskiller sig fra hinanden er hvilken grad af seksuel overgreb tiltalte har formået at udsætte forurettede for. Dette har også betydet at tiltalerne i dommene er forskellige. Tiltalte i dom 1 er tiltalt for overtrædelse af STRF § 232. Der er flere grunde til at tiltalen ikke indeholdt flere bestemmelser. For det første havde tiltalte aldrig samleje med forurettede og selv om der ud fra faktum nok kunne udledes et forsæt hertil, så er forurettede 15 år gammel, hvorfor hun kan samtykke til samlejet. Af denne grund anklagemyndigheden har nok fundet det for svært at løfte bevisbyrden for forsøg på voldtægt. Derudover i kræft af at forurettede er 15 år gammel, og er over den seksuelle lavalder, kan tiltalte ikke dømmes for forsøg på overtrædelse af STRF §§ 216, stk. 2 eller 222. I dom 2 er tiltalte tiltalt for overtrædelse af både STRF § 223, stk. 1 og § 222, stk. 3, for begge jf. til dels § 225.

Tiltalte i dom 1 bliver frikendt i landsretten, modsat tiltalte i dom 2 som blev dømt for ovenstående tiltale. I denne forbindelse er den store forskel mellem forurettedes evne til at samtykke i dommene. I dom 1 vurderede landsretten, som tidligere nævnt, at forurettede var i stand til at samtykke. Dette var på trods af at tiltalte, som forurettedes lærer, er omfattet af personkredsen reguleret under STRF § 223, på samme måde som tiltalte i dom 2. Denne manglende vurdering i dom 1 kan skyldes at tiltalen ikke indeholdt en påstand om overtrædelse af STRF § 223, som også først ved lovændring i 2023 fik indført blufærdighedskrænkelse i sin ordlyd.⁷² Samtidig antages det i litteraturen at hvorvidt unge mellem 15-18 år kan eller ikke kan samtykke til blufærdighedskrænkelse i forhold som ville være omfattet af § 223 ikke i øvrigt blevet behandlet i nyere retspraksis.⁷³

Et andet interessant punkt er hvordan forurettedes forelskelse er blevet brugt i dommene. I dom 2 bliver forurettedes forelskelse i tiltalte direkte brugt som bevis for hans udnyttelse af hende. I dom 1 bruger byretten på samme måde forelskelsen og tiltaltes vidne herom som bevis for forurettedes manglende evne til at samtykke, og som bevis for tiltales udnyttelse af hendes følelser. Ved

⁷² Lov 2023-06-13 nr. 741

⁷³ KBET 2012 nr. 1534, side 578

landsretten bliver forurettedes forelskelse og hendes adfærd i forbindelse hermed kun inkluderet minimalt i vurderingen og her er det kun som bevis på at tiltalte godt kunne gå ud fra at han havde hendes samtykke. Af denne grund på det antages at landsretten ikke fandt at forelskelsen kunne bruges som argument for forurettedes manglende evne til at samtykke.

Hertil kan næves at forurettedes forelskelse i dom 2 blev brugt som argument i forhold til tiltalen om overtrædelse af STRF § 222, stk. 3, som tiltalte i dom 1, som nævnt ovenfor, slet ikke kunne straffes for. Det findes dog stadig at være besynderligt at landsretten i dom 1 ikke lagde vægt på forurettedes forelskelse, både begrundelsen for dens opstandelse og dens betydning for hendes adfærd, især fordi det var noget af det byretten lagde vægt på i deres bedømmelse.

5.2.3. U.2019.2356 V

T er i denne dom tiltalt i 6 forhold. Analysen vil kun omhandle forhold 1 og 2. For forhold 2 blev T ved byretten frikendt for forsøg på voldtægt af et barn under 12 år, jf. STRF § 216, stk. 2, jf. § 21. Derimod blev T kendt skyldig i forhold 1, hvor han var tiltalt for samleje med et barn under 15 år, jf. STRF § 222, stk. 1. Analysens fokus vil være på forhold 2 og hvorfor T blev frikendt, hvor forhold 1 vil indgå som et sammenlignende element.

Faktum

T har i begge forhold haft kontakt til drenge under 15 år. Forhold 1 drejer sig om T's kontakt til D1, som på tidspunktet for kontakten var 14 år, mens forhold 2 drejer sig om T's kontakt til en dreng på 11 år. T fik først kontakt til drengene over hjemmesiden Omegle.com, som er en chathjemmeside, hvor brugere på tilfældig vis bliver sat i kontakt med andre brugere. I begge tilfælde har samtalen mellem T og den forurettede haft stærke seksuelle undertoner, hvor T med begge drenge har haft planer om at mødes for at have samleje mod løfte om betaling. Herudover har T i begge relationer haft kontakt med drengene over webcam, hvor han har formået at få dem til at afklæde sig, samt vise og røre ved deres kønsdele.

Forhold 2

Da T først kom i kontakt med D2 udgav han sig for at være en pige på 12 år. Her bruger T en manipulerende adfærd, som ofte ses ved grooming, hvor T forsøger at forstærke deres relation ved at udgive sig for at være jævnaldrende. De startede ud med at chatte på almindelig vis. T spurgte senere

D2 om han var interesseret i at tjene nogle penge, hvorefter han tilbød D2 2.000 kr. for udveksling af oralsex. Hertil accepterede D2 og foreslog et mødested ved et idrætscenter som han kendte til. Efterfølgende udvekslede de, på D2's anmodning, telefonnumre. Af deres SMS'er fremgår det blandt andet, at D2 spørger om han må kneppe T, hvortil T har svaret at det måtte han gerne. På trods heraf aftalte T og D2 aldrig et nærmere tidspunkt for deres møde og T tog aldrig ud til mødestedet. T påstår overfor retten at hans chat med D2 bare var "tidsfordriv og pjat".

Udover beskeder chattede T også med D2 over webcam, hvor T, som tidligere nævnt, formåede at overtale D2 til at tage sit tøj af og vise sin kønsdel.

Forhold 1

Efter T først fik kontakt til D1 over Omegle.com fortsatte de kontakten over Facebook. T oplyser at begge parter var bekendt med hinandens alder, hvorfor han dermed vidste, at D1 kun var 14 år gammel. Deres samtale havde en meget seksuel tone og de aftalte da også, at de skulle mødes med henblik på at have samleje. På et tidspunkt tilbyder T også D1 en scooter som betaling for deres samleje. T og D1 mødes to gange uden at der skete noget seksuelt mellem dem.

Til deres andet møde havde T scooteren med til D1, dette på trods af at de ikke havde haft samleje. T forklarede, at han ikke ønskede at have samleje med D1 alligevel, men gerne ville give han scooteren som et "plaster på såret". Derudover forklarede T, at grunden til, at han alligevel ikke ønskede at have samleje med D1 var hans alder og frygten for at blive opdaget.

Derudover har T på samme måde, som med D2, chattet med D1 via webcam hvor han også her formåede at overtale D1 til at tage sit tøj af, samt at røre ved sin kønsdel, T har i denne forbindelse tilbudt D1 2.500 kr. for dette.

Rettens afgørelse

T har erkendt sig skyldig i begge forhold for den del af tiltalen, som vedrørte blufærdighedskrænkelser efter STRF § 232, 2. led. På baggrund heraf samt sagens øvrige omstændigheder fandt retten det bevist at T i begge chats, som er foregået via webcam, har formået at overtale både D1 og D2 til at tage deres tøj af og vise deres kønsdele.

Forhold 2

T blev, som tidligere nævnt, ved byretten frikendt for den del af forhold 2 som vedrørte forsøg på voldtægt af et barn under 12 år, jf. STRF § 216, stk. 2, jf. § 21. Afgørelsen er blevet afsagt med dissens.

T har erkendt at han kommunikerede seksuelle emner med D2. T har også bekræftet at det er rigtigt at han har tilbudt D2 2.000 kr. for oralsex. Sidst har T og D2 begge forklaret at de aftalte at mødes ved idrætscenteret, men at de ikke aftalte et nærmere tidspunkt for mødet og at de aldrig mødtes.

To nævninge og alle dommerne (flertallet) mente at det ud fra ovenstående informationer kunne lægges til grund, at T stadig har været på et tidligt forberedende stadie og at T's kommunikation med D2 ikke i sig selv kunne bevise at han har ønsket at gennemføre samlejet, T har dermed ikke foretaget nogen handlinger, som direkte tilsigter at have samleje med D2 og kunne derfor ikke dømmes for forsøg på voldtægt efter STRF § 216, stk. 2, jf. § 21.

Fire nævninge (dissens) mente derimod at det faktum, at T og D2 havde aftalt en bestemt dag og sted for hvor de skulle mødes og gennemføre samleje, bestyrker at T er kommet langt nok i forberedelsen til kunne blive dømt for forsøg. Ydermere har T haft en telefonsamtale med en ukendt mand, hvor han har fortalt om, at han har aftalt et møde med D2 og fortalt at han gerne ville have samleje med D2. Af disse grunde fandt de fire nævninge, at T havde foretaget handlinger som medførte at man kunne bevise hans forsæt til at fuldbyrde det seksuelle overgreb, hvorfor de mener at T burde dømmes for forsøg på voldtægt. Derudover mente de ikke at T kunne gå straffri på baggrund af reglerne om frivillig tilbagetræden, da det fremgår at D2 afviste at have samleje med T over SMS, hvorfor det ikke beror på T at samlejet ikke blev gennemført.

Idet flertallet fandt at det ikke kunne bevises at T have det fornødne forsæt til at have samleje med D2, blev T, som tidligere nævnt, frikendt for denne del af tiltalen.

Forhold 1

I modsætning hertil fandt både byretten og landsretten T skyldig efter STRF § 222, stk. 1, jf. til dels § 225, jf. § 224, stk. 2, jf. § 21 for forhold 1. Kun forhold 1 blev anket til landsretten, hvorfor denne ikke har taget stilling til forhold 2. Idet T erkendte, at han havde kontakt med D1 med intentionen om at have samleje med ham mod løfte om betaling har både byretten og landsretten primært taget stilling til T's påstand om straffrihed efter reglerne om frivillig tilbagetræden. T har forklaret at han ikke ønskede at gennemføre samlejet på grund af D1's alder og frygten for at blive meldt til politiet.

Landsretten fandt det efter disse omstændigheder at det kunne lægges til grund at det var anmeldelsen af D1's mor og frykten for at blive opdaget, som var grunden til at kontakten om et seksuelt samvær mellem T og D1 blev afbrudt. Dette har medført at betingelserne for straffrihed ved frivillig tilbagetræden fra forsøg ikke er til stede.

Hvorfor er der forskel i afgørelserne?

Begge forhold har mange ligheder, såsom at T i forbindelse med kontakten til drengene chattede med begge to via webcam, her har T formåede begge drenge at tage deres tøj af og vise deres kønsdele. En anden lighed er at T fik kontakt med begge drenge gennem hjemmesiden Omegle.com, hvor kontakten senere er blevet flyttet til en anden platform, her SMS og Facebook. I forbindelse med denne kontakt har T i begge tilfælde introdukeret seksuelle temaer og tilbudt begge drenge betaling, i form af scooter og penge, for samleje og oralsex. I ingen af forholdene er der blevet gennemført et samleje. Der hvor forholdene adskiller sig er i forhold til hvor langt i forberedelserne T er kommet, kun i forhold 1 har T faktisk mødtes med den forurettede og har også erkendt at mødet havde til formål at have samleje med D1. Man må dog ud fra de ligheder som findes ved forholdene kunne augmentere for, at T har handlet på systematisk vis overfor disse drenge og at der derfor kan være andre ukendte omstændigheder, som har gjort at T ikke færdiggjorde planlægningen af mødet med D2. Yderligere ses det i dommen at T i samme periode som han aftalte møde med D2 har mødtes og haft samleje mod løfte om betaling med D3, hvilket igen viser, at denne adfærd ikke er unormal for T og at han nok har kontaktet D2 med tanke om faktisk at mødes og begå seksuelt overgreb og at det ikke kun var ” tidsfordriv og pjat” som T selv omtaler det.

Ved strafudmålingen for de øvrige forhold i sagen lade retten blandt andet vægt på T's systematiske tilgang i at kontakte de forurettede hvor han har formået at få dem til at indvillige i at mødes med henblik på at have samleje med løfte om betaling. Samtidig bemærkes det her at T gentagende gange over en periode over 20 år er straffet for seksualforbrydelser rettet mod børn under 15 år. Af disse grunde virker det besynderligt at disse forhold ikke også er blevet inkluderet i vurderingen af T's forsæt i forhold 2.

Et forhold som isoleret set er for tidligt i processen til at der findes et konkretiseret forsæt, kan godt dømmes som forsøg, når man i forlængelse heraf kan se et mønster i gerningspersonens handlinger overfor flere forurettede. Dette ses både i byrettens vurdering af sagens øvrige forhold og i dommen umildbart nedenfor.

5.2.4. U.2023.4083

For denne dom vil der blive fokuseret på forhold 1, idet det vil blive brugt til sammenligning med forhold 2 i dommen ovenfor.

Faktum

T er i forhold 1 tiltalt for forsøg på voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 2, 2. pkt., jf. 1. pkt., jf. §21. T har i en periode på to uger i 2022, i samarbejde med A, som på gerningstidspunktet var under den kriminelle lavalder, opsøgt adskillige piger under 15 år på forskellige sociale medier med formålet at opnå samleje med dem. Dette ses ved at T, mod betaling, har fået A til at udlevere kontaktoplysninger på flere piger. I den forbindelse har A fået instruktion om at pigerne skulle være *”mellem 12-13 år, »små«, »liderlige«, »villige«, og »vil tjene gode penge«*”. Herefter har T henvendt sig til pigerne for at opnå gensidig kontakt. Derudover ses det at T har opsøgt pigerne med helblik på at opnå et seksuelt forhold med dem, her også mod betaling, dette mislykkedes dog i de fleste tilfælde, idet pigerne enten ikke svarede, blokerede eller afviste T.

I Landsretten har T afgivet supplerende forklaringer, hvor det ses at han har forsøgt at opbygge en form for relation til pigerne. Han forklarede blandt andet, at han har talt med flere af pigerne online om at være kærester. Her forklarede T dog at han har ment ”Snapchat-kærester” og dermed ikke kærester i virkeligheden. Dette kan dog godt have skabt forvirring hos de piger han havde kontakt med, da han når han spurgte dem om de havde haft en kæreste, faktisk mente virkelige kærester. En anden måde T har forsøgt at forstærke relationen mellem ham selv og pigen han har chattet med, er ved at invitere pigen over til aftensmad, hvor han ville lave mad til hende. Denne situation ligger lidt op til at han har inviteret på en date. Pigen sagde nej hvor han ved afvisningen trækker i land og forklare at det var ment som en spøg, og at han også forventede at pigen ville afvise ham.

Udover tiltalen for forsøg på voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 2, 2. pkt., jf. 1. pkt., jf. §21 er T i samme forhold også tiltalt for STRF § 81, nr. 9 og 10 på grund af sin korrespondance med og involvering af A.

Rettens afgørelse

Landsrettens flertal lagde til grund at T havde henvendt sig til 59 piger, hvoraf 21 piger er blevet identificeret. Af de 21 identificerede piger var 10 af pigerne under 15 år på gerningstidspunktet.

Herudover lagde landsretten ud fra T's samtaler med A til grund at han forsøgte at få kontakt til piger, der var 13 år eller yngre.

Landsrettens flertal fandt, ud fra T's samtaler med pigerne, at han har fulgt samme fremgangsmetode i alle tilfælde og har forsøgt at invitere pigerne til hans bolig, hvorfor landsretten fandt det bevist, at T havde kontaktet pigerne med formålet at opnå samleje med disse. I vurderingen har landsretten også lagt vægt på at T brugte samme fremgangsmetode overfor F som T i byretten blev kendt skyldig i flere overtrædelser af straffelovens kapitel 24 heriblandt voldtægt i dommens forhold 2-4.

Af disse grunde blev T fundet skyldig i forsøg på voldtægt, jf. STRF § 216, stk. 2, 2. pkt., jf. 1. pkt., jf. § 21.

En dommer i landsretten fandt dog ikke at der var de fornødne beviser til at bevise at T ved at kontakte disse piger havde forsæt til at opnå samleje og fandt at T af denne grund burde frifindes.

Sammenligning

I dette afsnit vil dommene U.2019.2356 V og U.2023.4083 blive omtalt som henholdsvis dom 3 og dom 4, på samme måde som ved sammenligningen som blev foretaget i et tidligere afsnit.

En interessant forskel på dom 3 og dom 4 er hvilken betydning tiltaltes adfærd i sagen øvrige forhold har haft for afgørelsen. Som nævnt ovenfor blev tiltalte i dom 4 fundet skyldig i forsøg på voldtægt. Ved vurderingen heraf har landsretten lagt vægt på, at tiltalte brugte samme fremgangsmetode i alle tilfælde også i det forhold hvor han formåede at fundbyrde en seksualforbrydelse. I dom 3 ses det, at tiltaltes også her har brugt samme fremgangsmetode i sagens øvrige forhold som han har brugt overfor D2 i forhold 2, dog bliver han dømt for de øvrige forhold, men ikke forhold 2. Dette kan eventuelt skyldes at forhold 1 i dom 4 angår gentagende forsøg på at kontakte en lang række piger, hvor forhold 2 i dom 3 kun angår kontakten til én person.

Et af argumenterne der blev brugt til at tiltalte i dom 3 skulle frikendes, var at retten ikke fandt at tiltalte var kommet langt nok i forberedelserne til, at man kunne være sikker på at han havde forsæt til at have samleje med D2. Samme argument ses ved mindretallet i dom 4, som også finder at tiltaltes forsæt til samleje ikke bevises i en grad, hvor man kan finde ham skyldig. Ved dom 4 brugte landsretten sagens øvrige forhold som bevis for tiltaltes forsæt i forhold 1. Her ses det altså at fordi tiltalte har brugt lignende fremgangsmetode overfor forurettede, som tiltalte fandtes skyldig i voldtægt overfor, fandt landsretten det også bevist at han har haft samme intention med hans kontakt

til de øvrige piger. Denne vurdering ses ikke i dom 3, hvor tiltaltes ligeledes er tiltalt i flere øvrige forhold, hvor han har brugt lignende fremgangsmetode som for forhold 2.

En eventuel grund til denne forskel kan også være at dommene ligger med 2 års mellemrum og at dom 4 faktisk er frembragt for landsretten efter indførelsen af den nye groomingbestemmelse, hvorfor dommerne måske har været mere opmærksomme på hvordan man identificere grooming adfærd og at denne adfærd i sig selv er strafbar. Dog ses det at landsretten allerede i 2020 har taget stilling til hvordan grooming adfærd defineres og straffes. Dette ses i dommen nedenfor.

5.2.5. FED2020.232

T er tiltalt i 19 forhold. Forholdene 1-18 vil i storgrad blive behandlet samlet, idet tiltalen for alle forhold er af samme karakter. Forhold 19, vedrørende besiddelse af børneporno, vil ikke blive behandlet yderligere i specialet, da dette ikke er relevant for besvarelsen heraf.

Faktum

T har i en længere periode taget kontakt til 41 piger over chat hjemmesiden OME.TV. Pigerne har alle, på nær én, være under 15 år, og nogle helt ned til 9 år, på det tidspunkt T kontaktede dem. Når T har chattet med pigerne, har han forsøgt at få pigerne til at vise deres kroppe for ham, her blandt andet deres numse, bryster og kønsdele. Derudover har han i flere tilfælde formået at få pigerne til at onanere for ham via webcam. I denne forbindelse har T instrueret pigerne, lavet seksuelle kommentere og i nogle tilfælde også selv onaneret. Herudover har T også under flere af disse episoder filmet pigerne imens de har udført de ovenfor nævnte handlinger. Filmningen er sket uden at pigerne har haft kendskab hertil.

OME.TV er, på samme måde som Omegle.com nævnt i dommen i afsnit 5.2.3., en chatside hvor man kan chatte med fremmede også her vælger man ikke selv hvem man kommer i kontakt med, men man kan udskifte den person man har kontakt med ved et ”swipe”. F4 har beskrevet hjemmesiden som en ”pædofil hjemmeside” da mange af dem, som bruger hjemmesiden, er mænd, typisk over 40 år, som sidder nøgen på webcam.

Ved forhold 5 havde F4 og T kontakt med hinanden i omkring 2 måneder, hvilket umildbart er den længste kontakt T har haft til en af de forurettede. F4 har under hele kontakten været af den opfattelse, at T var en 17 årig dreng. Hun har forklaret, at de chattede i ca. 10-20 min, hvorefter hun følte de var

blevet venner, hvorfor hun gav ham sit telefonnummer, så de kunne holde kontakten. Herefter skulle T's skærm være gået i sort, hvor hans attitude mod hende også ændrede sig. Han formåede at overtale hende til at tage sit tøj af og efterfølgende onanere på webcam foran ham. F4 har forklaret, at hun ikke havde lyst til at gøre de ting som hun blev bedt om, men var bange for han ville blive sur på hende og misbruge hendes telefonnummer.

For forholdene 17-18 er T, udover at være tiltalt for blufærdighedskrænkelser, også tiltalt for ulovlig tvang efter STRF § 260, stk. 1, nr. 1. T satte sig i kontakt med F5 via hjemmesiden Moviestarplanet.com og herefter Skype. T fortalte F5 at han var en 15 årig dreng, hvorefter han adskillige gange over en periode formåede at overtale og instruere F5 i at tage tøjet af på webcam over Skype. Herefter har T truet F5 til igen at vise sig nøgen for ham for hans tilfredsstillelse ved at true med at dele nøgenbilleder og videoer han havde af hende på blandt andet hjemmesiden Moviestartplatet.com.

Rettens afgørelse

Både byretten og landsretten fandt T skyldig i tiltalens samtlige forhold.

Landsretten fandt det bevist, at T i samtlige forhold formåede at overtale pigerne til at tage deres tøj helt eller delvist af og instrueret dem i at vise dele af deres kroppe, heriblandt deres bryster og kønsdele. Herudover tiltrådte landsretten, at T i forholdene 2-16 havde formået at overtale pigerne til at udvise en seksuel adfærd af forskellige grader, hvor han også har instrueret dem. Denne adfærd er af en karakter, hvor T fandtes at have krænket pigernes blufærdighed, hvorfor T fandtes skyldig i overtrædelse af STRF § 232. Sidst fandt landsretten det bevist at T uberettiget havde filmet pigerne, mens de havde opholdt sig på et ikke frit tilgængeligt sted, hvorfor han fandtes skyldig i overtrædelse af STRF § 264 a.

Grooming

T havde ved landsretten bestridt byrettens udtalelse om, at den ved strafudmålingen havde lagt vægt på, at hans adfærd i flere tilfælde kunne ses som grooming af meget alvorlig karakter. T's argument var her, at han ikke havde haft mulighed for at kontakte pigerne efterfølgende og dermed opbygge et tillidsforhold. Landsretten lagde dog til grund, at T i en periode på under 4,5 måneder *kontinuerligt, hyppigt og systematisk* havde brugt hjemmesiden OME.TV til at kontakte unge piger. Ud fra forklaringer og de fremviste videosekvenser fandt landsretten, at T desuden havde løget om sin alder til pigerne og dermed manipuleret dem til at tro de snakkede med en jævnaldrende. Derudover blev

det lagt til grund, at T var den som overtalte pigerne til at både vise sig nøgen og udføre seksuelle handlinger, samtidig var det også han som undervejs instruerede dem.

I flere tilfælde bad T pigerne om at sende deres telefonnummer eller profiler på andre sociale medier til ham. Dette viser at det godt kan være at T ikke har haft mulighed for at opretholde kontakten med pigerne efter deres chats på OME.TV, men han har altså forsøgt.

Efter en samlet vurdering fandt landsretten altså at T's adfærd havde haft en "grooming-agtig karakter" og at det forhold at T kun har haft kontakt med flere af pigerne én dag ikke kunne ændre dette.

5.2.6. Opsamling

I afsnit 5.2. er det, som tidligere nævnt, forsøgt at illustrere hvordan reglerne i straffelovens kapitel 24 er blevet brugt til at regulere grooming forud for indsættelsen af den selvstændige groomingbestemmelse. Formålet har her været at belyse eventuelle mangler ved ikke at have en særskilt groomingbestemmelse.

I alle fem domme er tiltalte blevet tiltalt for en adfærd, som falder under begrebet grooming. På trods heraf, bliver tiltalte kun dømt for adfærden i tre af dommene. Ud fra analysen er der blevet identificeret nogle mulige grunde til at tiltalte blev frifundet i to af dommene. Disse grunde vil blive opsummeret i dette afsnit. Dommene vil i dette afsnit blive henvist til i den rækkefølge som de er blevet præsenteret i specialet, på samme måde som det er blevet gjort tidligere i forbindelse med sammenligningerne af dommene.

Det ses i dom 1, at tiltalte blev frifundet for hele tiltalen, dette dog på trods af, at tiltalte erkendte størstedelen af tiltalen. Tiltalte blev her frikendt fordi landsretten fandt, at forurettede, i kræft af hendes alder, var i stand til at samtykke til tiltaltes adfærd, samtidig fandt landsretten at tiltalte, ud fra forurettedes adfærd, kunne gå ud fra at hun samtykkede til hans adfærd. Det karakteristiske ved grooming er, at offeret gennemgår en forførelsesproces forud for det seksuelle overgreb, som gør at offeret i situationen samtykker til overgrebet. Denne dom viser, at det før indsættelsen af den nye groomingbestemmelse har været svært at straffe for grooming af personer over den seksuelle lavalder, da disse personer er i stand til at samtykke og det kan være svært at bevise at dette samtykke er frembragt med grooming.

Som nævnt ovenfor, involvere grooming en forførelsesproces forud for overgrebet. I forbindelse med denne forførelse kan det ske, at offeret bliver forelsket i gerningspersonen og dermed bliver mere tilbøjelig til at gøre ting som gerningspersonen beder dem om. Denne problematik ses i dom 1, hvor forurettede var blevet forelsket i tiltalte og gjorde flere ting som hun ikke havde lyst til, for at gøre tiltalte glad. Landsretten lagde dog ikke vægt på denne omstændighed ved deres begrundelse, modsat byretten, som begrundede forurettedes manglende evne til at samtykke i hendes forelskelse og uerfarenheden heri. Samtidig ses det også i dom 2 at forurettede blev forelsket i tiltalte, her fandt landsretten, på samme måde som byretten i dom 1, at forelskelsen var et bevis for grooming adfærden og forurettedes manglende evne til at samtykke.

Det ses i dom 3, at tiltalte frikendes for forhold 2. Retten fandt ikke at tiltalte var kommet langt nok i det forberedende stadie til at man kunne bevise hans forsæt til fuldbyrdelse af samlejet. Dette på trods af, at tiltalte i sagens øvrige forhold blev fundet skyldig. Tiltalte havde haft et lignende handlingsforløb i forhold 2, som i de forhold hvor tiltalte blev fundet skyldig, dog med den forskel at tiltalte aldrig mødte forurettede i forhold 2 fysisk. Interessant er at retten i sagens øvrige forhold benyttede tiltaltes lignende handlingsforløb som bevis for hans forsæt, men ikke ved forhold 2. Det ses også i dom 4, hvor tiltalte dømmes for forsøg på voldtægt. Tiltalte kom i denne sag heller ikke langt i forberedelserne, idet mange af pigerne han kontaktede, afviste ham tidligt i processen, dog blev tiltalte stadig dømt. Dette skyldes blandt andet, at tiltalte i denne dom var tiltalt i et andet forhold, hvor han var kommet i kontakt med en pige på samme måde som de øvrige kontakter. I dette forhold havde tiltalte formået at fuldbyrde det seksuelle overgreb. Modsat dom 3 blev tiltaltes øvrige kontakt og fuldbyrdelse her brugt som bevis for hans forsæt til i dette forhold.

Generelt ses der en tendens til, at der fokuseres på det endelige seksuelle overgreb, dette giver også mening, både da i flere af dommene er overgrebet fuldbyrdet, men også fordi det jo er det endelige overgreb tiltalte er tiltalt for at forsøge at begå. Dette betyder dog at der i domme som dom 1 og 3 kan ske en manglende straf idet man ikke finder det bevist, at tiltalte ville begå det endelige overgreb, men der kan ikke være tvivl om at dette har været formålet.

6. Ny gældende ret

I dette afsnit vil retstilstand efter indsættelsen af den selvstændige groomingbestemmelse blive fastslået for at undersøge om der er sket en ændring.

6.1. Straffelovens § 231 – Den nye groomingbestemmelse

I dette afsnit vil STRF § 231's anvendelsesområde blive fastslået. Dette vil ske ved at undersøge bestemmelsens formål og betingelserne for straf efter § 231.

Straffelovens § 231 blev, som tidligere nævnt, indsat ved lov nr. 741 den 13. juni 2023, og er den første selvstændige groomingbestemmelse vi har haft i dansk ret. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

”For grooming straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år den, som systematisk eller ved manipulation og under udnyttelse af en på alder og erfaring beroende overlegenhed opbygger en relation til en person under 18 år med forsæt til at udsætte den pågældende for en seksualforbrydelse.”

6.1.1. Bestemmelsens formål

Ved indsættelsen af STRF § 231 har man hos både arbejdsgruppen for digitale krænkelser og justitsministeren set et behov for særskilt at kriminalisere grooming i straffeloven.⁷⁴ Man har her set et behov for at kunne straffe for den selvstændige krænkelse, som ligger i, at gerningspersonen udnytter et barns tillid med det formål at krænke barnet seksuelt. Udover behovet for særskilt at kriminalisere handlingen, har man også set et behov for at sende et klart signal til både gerningspersonen og barnet at disse handlinger er forkerte, ulovlige og strafbare. Her især i et forsøg på at fjerne den følelse af skyld og skam som barnet kan opleve efter at have været udsat for grooming.⁷⁵

⁷⁴ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.2., side 7, 1. spalte og afsnit 2.1.3., side 7, 2. spalte

⁷⁵ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.2., side 7, 1. spalte

6.1.2. Bestemmelsens betingelser

Ud fra bestemmelsens ordlyd findes en række betingelser, som skal være til stede for at kunne straffe for grooming. Disse betingelser vil nedenfor blive identificeret og analyseret med henblik på at fastslå den nye groomingbestemmelses anvendelsesområde. Dette vil i afsnit 6.2. blive brugt til at vurdere på hvilke områder den nye bestemmelse afskiller sig fra den tidligere lovgivning.

Relation med person under 18 år

For at kunne straffe for grooming skal gerningspersonen have haft en relation til en person under 18 år. Med dette menes, at der skal være etableret kontakt mellem parterne enten personligt, skriftligt eller digitalt, som så kan udvikle sig over tid. Som udgangspunkt skal der være tale om flere tilfælde af kontakt mellem parterne, men også enkeltstående tilfælde af ikke seksuel kontakt kan være omfattet hvis andre omstændigheder taler for at kontakten sker med det formål at opbygge en sådan relation. Det kan f.eks. være en manipulerende besked sendt som gerningspersonen har sendt i andre tilfælde af grooming. Derimod vil enkeltstående tilfælde af kontakt med seksuelt indhold nok være omfattet af STRF § 232 om blufærdighedskrænkelser.⁷⁶

Det er ikke afgørende for bestemmelsens anvendelse om gerningspersonen har taget initiativ til alle tilfælde af kontakt.⁷⁷ Børn under 15 år ikke kan samtykke til et seksuelt indhold, hvorfor barnets hensigt med kontakten er uden betydning for om gerningsindholdet er opfyldt. I disse situationer vil man kigge på om korrespondancen har haft seksuel karakter eller om man i øvrigt ud fra sprogbrugen kan udlede seksuelle temaer, her er det som nævnt, uden betydning om det er barnet eller gerningspersonen som har startet disse samtaler.⁷⁸

Unge over 15 år er over den seksuelle lavalder og kan derfor godt frivilligt indgå i seksuelle relationer. I disse situationer kan det være svært at bevise, at gerningspersonen har indledt en seksuelt ladet samtale med den unge for at udsætte denne for en seksualforbrydelse. Der er en formodning for at en relations opbygning mellem to mennesker over den seksuelle lavalder sker med indgåelse af et gensidigt seksuelt forhold som formål, medmindre gerningspersonen har udvist manipulerende adfærd, her dog større krav til manipulationens grovhed end for børn under 15 år.⁷⁹ Der vil desuden

⁷⁶ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 8, 2. spalte

⁷⁷ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 8, 2. spalte

⁷⁸ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 9, 1. spalte

⁷⁹ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 9, 1. spalte

blive stillet højere krav til forskellen mellem gerningspersonen og forurettedes alder, udvikling og erfaring.⁸⁰

Relationsopbygningen sker systematisk eller ved manipulation

Denne relationsopbygning skal ske på systematisk eller manipulerende vis. med ”sker systematisk” forstås at gerningspersonen f.eks. kontakter mange børn og unge efter samme systematiske metode og med samme fremgangsmåde, f.eks. ved at tage kontakt på bestemte sociale medier.⁸¹

For manipulation kan det være, at gerningspersonen udgiver sig for at være en person på alder med barnet eller den unge. Dette kan både være ved direkte at nævne sin alder eller ved at ændre sit sprogbrug for at give barnet eller den unge illusionen af at de snakker med en jævnaldrende. Et andet eksempel på manipulation kan være, at gerningspersonen udgiver sig for at være fotograf eller træner for at få barnet eller den unge til at sende nøgenbilleder eller lignede. Derudover kan gerningspersonen gennem sit arbejde opbygge en tæt relation til en familie enten som f.eks. butiksansat, lærer eller pædagog og dermed få adgang til besøg i familiens hjem eller børnepasning med henblik på at udsætte barnet eller den unge for en seksualforbrydelse.⁸²

Udnyttelse af en på alder og erfaring beroede overlegenhed

Derudover skal relationen være opbygget ved udnyttelse af en på alder og erfaring beroede overlegenhed. Her menes, at bestemmelsen kun finder anvendelse på tilfælde hvor gerningspersonen er ældre end forurettede. Det vil altså udelukke strafansvar hvis begge parter i omkring samme alder, erfaring og udvikling. Hvis forurettede er fyldt 15 år, vil der blive stillet større krav til forskellen mellem gerningspersonen og den forurettede både i forhold til alder, erfaring og udvikling.⁸³

Forsæt

For at kunne straffe efter STRF § 231 er der krav om forsæt, her at gerningspersonen har forsæt til at udsætte barnet eller den unge for en seksualforbrydelse. Med seksualforbrydelse menes enhver handling, som er strafbar efter en eller flere bestemmelser i straffelovens kapitel 24. Ved denne bestemmelse skal der altså ses bort fra straffelovens almindelige forsøgsreglers krav om forsættets konkretisering. Dette betyder at det ikke er afgørende for straf efter STRF § 231 om man kan

⁸⁰ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 9, 2. spalte

⁸¹ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 9, 1. spalte

⁸² LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 9, 1. spalte

⁸³ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 9, 1. spalte

konstatere hvilken konkret bestemmelse gerningspersonen med sine handlinger har haft forsæt til. Forsættet behøves ikke være til stede første gang gerningspersonen kontakter barnet eller den unge og kan altså også opstå undervejs i korrespondancen.⁸⁴

Derudover er STRF § 231 omfattet af STRF § 228. Dette betyder, at gerningspersonen ligeledes kan ifalde strafansvar såfremt han/hun blot har handlet uagtsomt i forhold til forurettedes tilstand eller alder. I disse tilfælde vil denne uagtsomhed medføre at gerningspersonen kan straffes med en forholdsmæssig mindre straf.⁸⁵

For om der er det fornødende forsæt til straf efter STRF § 231 må afgøres ud fra de konkrete omstændigheder i den konkrete sag. Ved denne vurdering skal der også sondres mellem om den person, der udsættes for groomingen er over den seksuelle lavalder.⁸⁶

Såfremt groomingen bliver udført på et barn under 15 år vil alle seksuelle forhold være strafbart. At barnet er indforstået med forholdet, kan ikke ændre dette, da barnet ikke er i stand til at samtykke. I disse situationer vil der skulle lægges vægt på om gerningspersonen har sendt beskeder med seksuelt indhold til barnet eller ellers givet udtryk for et ønske om at mødes fysisk eller virtuelt i en seksuel sammenhæng. I denne forbindelse vil det indgå om der kan udledes seksuelle temaer af gerningspersonens sprog uden, at det specificeres hvad han/hun ønsker at barnet skal gøre. Den omstændighed at gerningspersonen har haft kontakt med flere børn på samme måde eller tidligere har begået overgreb mod børn vil også kunne indgå i vurderingen.⁸⁷

Det er dog ikke strafbart at indgå i en gensidigt ønsket seksuel relation med en person over 15 år. Det vil derfor ofte være vanskeligt at bevise, at en person har indgået i denne relation med hensigten at udsætte den unge for en seksualforbrydelse. En gerningsperson er derfor nødt til at have udvist manipulerende adfærd af en vis grovhed eller udnyttet en betydelig forskel i alder, erfaring og udvikling for, at han/hun kan findes at have det fornødende forsæt til en seksualforbrydelse. Her vil det altså ikke være nok, at gerningspersonen lyver sig lidt yngre eller ”pynter på sit CV”. Derimod vil det, at gerningspersonen udgiver sig for at være fotograf med formålet at få den unge til at sende nøgenbilleder eller lignende være nok til at kunne straffe for grooming.⁸⁸

⁸⁴ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 9, 2. spalte

⁸⁵ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 9, 2. spalte

⁸⁶ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 9, 2. spalte

⁸⁷ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 9, 2. spalte ff.

⁸⁸ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 10, 1. spalte

Fuldbrydelse

Ved indsættelsen af STRF § 231 flyttes fuldbrydelsen af en forbrydelse betydelig frem i forhold til de øvrige bestemmelser i straffelovens kapitel 24. En gerningsperson kan med den nye bestemmelse have fuldbrydet en forbrydelse allerede ved første kontakt til barnet. Dette betyder at gerningspersonen har en kortere periode, hvor der er mulighed for straffrihed efter reglerne om tilbagetrædelse fra forsøg som tidligere.⁸⁹ Der vil dog stadig i strafudmålingen blive lagt vægt på om gerningspersonen af egen drift har stoppet groomingen.⁹⁰

6.2. Hvordan adskiller anvendelsesområdet i § 231 sig

Ud fra ovenstående kan det udledes, at der er nogle områder hvor måden STRF § 231 regulere grooming afskiller sig fra hvordan de øvrige bestemmelser i straffelovens kapitel 24 har reguleret det. Disse områder er det manglende krav om et konkretiseret forsæt, hvornår gerningspersonen har fuldbrydet en forbrydelse, samt aldersgrænsen for hvem der kan blive groomet. Nedenfor vil disse forskelle blive undersøgt nærmere.

Et ikke konkretiseret forsæt

Som tidligere nævnt, er den adfærd, der defineres som grooming tidligere blevet straffet som forsøg på en seksualforbrydelse efter straffelovens kapitel 24. Når der straffes for forsøg er der krav til en konkretisering af forsættet. Selvom vi i dansk ret kan straffe for forsøg allerede i det forberedende stadie, er der stadig krav om, at man med en vis sandsynlighed kan sige, at gerningspersonen vil foretage de efterfølgende handlinger, som vil fuldbyrde forbrydelsen. Derudover er man også nødt til at kunne identificere, hvilken forbrydelse det er gerningspersonen, med sine handlinger, tilsigter at fuldbyrde.⁹¹ Som det ses i de analyserede domme, kan det i praksis være svært på et tidligt stadie i groomingen at løfte bevisbyrden for hvilken type overgreb gerningspersonen tilsigter at opnå, hvorfor det har været svært at straffe for grooming før det endelige seksuelle overgreb er sket.⁹²

Dette er ændret ved den nye bestemmelse i STRF § 231, da der ikke her er et krav om en konkretisering af forsættet for at straffe for grooming. Dette betyder, at anklagemyndigheden, ved

⁸⁹ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.2., side 7, 1. spalte

⁹⁰ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 10, 2. spalte

⁹¹ Waaben, Knud, *Strafferettens almindelige del: Ansvarslæren*, side 227-228

⁹² Rapport af Arbejdsgruppen for digitale krænkelser, side 58

tiltale efter § 231, ikke skal kunne løfte bevisbyrden for hvilken konkret bestemmelse i straffelovens kapitel 24 gerningspersonen har haft forsæt til at begå, men blot, at gerningspersonen har opbygget relationen med forsæt til en handling som er strafbar efter en eller flere af bestemmelserne i straffelovens kapitel 24. Denne ændring medfører, at man allerede på det tidspunkt hvor det seksuelle tema bliver introduceret i samtalen kan straffe gerningspersonen for grooming.⁹³ Derudover kan man straffe gerningspersonen endnu tidligere i processen, hvis gerningspersonen systematisk har taget kontakt til flere børn med samme fremgangsmetode.⁹⁴

På grund af denne fravigelse fra udgangspunktet om et konkretiseret forsæt, er det, med STRF § 231, blevet nemmer at løfte bevisbyrden for sager omhandlende grooming. Dette medfører dog en risiko for, at nogle sager vil blive ført efter denne nye bestemmelse fremfor forsøg på et seksuelt overgreb hvor strafferammen er højere. Formålet med bestemmelsen er dog, at den skal omfatte de sager, som efter en vurdering ikke har de nødvendige beviser til at kunne straffe for et nærmere konkretiseret seksuelt overgreb. Derfor skal anklagemyndigheden stadig ud fra det almindelige objektivitetsprincip vurdere om domsfældelse kan ske for forsøg på seksuelt overgreb. Hvis dette er tilfældet, skal den forsæt nedlægge påstand herom. Dette kan eventuelt ske med subsidiær påstand om overtrædelse af § 231.⁹⁵

Fremrykkelse af fuldbyrdelse

Idet grooming tidligere er blevet straffet som forsøg på en seksualforbrydelse efter straffelovens kapitel 24, er grooming blevet set som en del af de forberedende handlinger gerningspersonen foretager sig forud for en forbrydelse. Med indsættelsen af STRF § 231 bliver dette forsøgsstadiet kriminaliseret og fuldbyrdelsen fremrykkes betydeligt.⁹⁶

Denne fremrykning af fuldbyrdelse kan være problematisk, da det kan påvirke gerningspersonens incitament til at træde tilbage, da han/hun på et tidligere tidspunkt i processen har fuldbyrdet en forbrydelse. Dette kan medføre en risiko for, at gerningspersonen ikke stopper ved groomingen, men fuldbyrder et seksuelt overgreb, når gerningspersonen under alle omstændigheder ville blive straffet for en fuldbyrdet forbrydelse. Man har dog fra lovgivers side forsøgt at mindske denne risiko ved at sørge for, at straffen for grooming sættes lavere end for et fuldbyrdet seksuelt overgreb.⁹⁷

⁹³ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.2., side 7, 1. spalte

⁹⁴ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.2., side 10, 1. spalte

⁹⁵ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.2., side 7, 2. spalte

⁹⁶ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.2., side 7, 1. spalte

⁹⁷ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.2., side 7, 1. spalte

Når fuldbyrdelsen for forbrydelsen rykkes frem, vil muligheden for straffrihed efter reglerne om frivillig tilbagetræden også mindskes betydeligt. Hvorfor gerningspersonen kun har en meget kort periode hvor han/hun har mulighed for at træde tilbage. I lovforslaget lægges der dog op til at domstolen, i forbindelse med strafudmålingen, kan tage hensyn til om gerningspersonen af egen drift har afstået fra at begå andre seksualforbrydelser, samt at anklagemyndigheden kan meddele tiltalefrafald efter en samlet vurdering af sagen, heriblandt at gerningspersonen stoppede groomingen af egen drift.⁹⁸

Aldersgrænse

Ud fra den tidligere lovgivning har det været svært at straffe for grooming af unge over den seksuelle lavalder. Dette skyldes, at personer, som er 15 år eller ældre, er i stand til at samtykke til seksuelle handlinger. Grooming involvere, som nævnt tidligere, en forførelsesproces, hvor den forurettede forføres af gerningspersonen til at deltage i en given seksuel relation. Når en person over den seksuelle lavalder har samtykket til en seksuel relation på baggrund af denne forførelsesproces, har det været svært at løfte bevisbyrden, da forurettede har samtykket til den seksuelle relation. Denne problemstilling ses også i dommen TfK.2021.623, hvor landsretten fandt at forurettede på baggrund af sin alder var i stand til at samtykke, dog blev der ikke taget højde for den grooming hun var blevet udsat for af tiltalte.

Idet STRF § 231 gælder for grooming af alle personer under 18 år, vil det efter denne bestemmelse være nemmer at løfte bevisbyrden i sager hvor gerningspersonen groomer personer mellem 15 og 17 år. Det vil dog forsat være svære at løfte bevisbyrden i sager hvor forurettede er over den seksuelle lavalder, da de, som nævnt ovenfor, er i stand til at samtykke til seksuelle handlinger. Udgangspunktet er stadig at en relationsopbygning mellem to mennesker over den seksuelle lavalder sker med formålet at indgå i et gensidigt seksuelt forhold. For at dette udgangspunkt skal fraviges stilles der større krav til den manipulerende adfærds grovhed, samtidig vil der også blive stillet større krav til forskellen i alder, erfaring og udvikling mellem gerningspersonen og forurettede.⁹⁹

⁹⁸ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.2., side 7, 1. spalte

⁹⁹ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 10, 1. spalte

6.3. Retspraksis

I dette afsnit vil det blive vurderet om tiltalte i TfK.2021.623 og U.2019.2356 V, som blev frifundet for deres grooming adfærd efter den øvrige lovgivning i straffeloven kapitel 24, vil kunne blive straffet efter den nye groomingbestemmelse i STRF § 231. Dette vil ske ved at dommenes faktum vil blive vurderet ud fra § 231's gerningsindhold som er blevet redegjort for i afsnit 6.1.2. Dette er for at undersøge om § 231 har et udvidet anvendelsesområde, for forhold som omhandler grooming, end den øvrige lovgivning.

6.3.1. TfK.2021.623

Dette er den første dom, som blev analyseret i afsnit 5.2. Denne dom omhandlede en lærers relation til hans elev på den efterskole han arbejdede på. For denne dom fandt landsretten, modsat byretten, at F var i stand til at samtykke til den adfærd som T udsatte hendes for. Samtidig fandt landsretten, at T godt kunne gå ud fra, at F havde samtykket til hans adfærd. Af disse grunde blev T ved landsretten frifundet for hele tiltalen.

For at kunne blive straffet efter STRF § 231 skal man have udsat en person under 18 år for grooming. I denne dom er denne betingelse opfyldt, idet F var 15 år på tidspunktet for relationen. Dette er, som tidligere nævnt, en forskel fra tidligere, hvor det har været svært at straffe for grooming af personer mellem 15-17 år fordi disse personer er i stand til at samtykke til seksuelle relationer.

Næst må det vurderes om T har opbygget denne relationen på systematisk eller manipulerende vis. Det må vurderes at T ikke har opbygget relationen på systematisk vis, da det af faktum ikke fremgår at han tidligere eller senere har haft lignende adfærd overfor andre elever, eller børn og unge i øvrigt. Der kan derimod argumenteres for, at han har indledt relationen på manipulerende vis. Dette ses i den måde han har misbrugt sin stilling, som F's lærer og træner på efterskolen, til at skabe og fastholde deres relation. T's misbrug af sin stilling kan ses i det faktum, at deres kontakt foregik gennem vagttelefonen som han havde til rådighed når han havde nattevagter på efterskole.

Derefter må det også vurderes at han har udnyttet sin overlegenhed i forhold til alder og erfaring. T er 45 år ældre end F, hvilket giver han en overlegenhed i forhold til hende i alder. Derudover har F forklaret, at dette var hendes første forelskelse, hvorfor hun har handlet ud fra hvordan hun har troet at T gerne ville have hun agerede.

Det er uvist om domstolen vil finde, at en forelskelse vil kunne blive anvendt som bevis for en grooming adfærd, da lovforslaget ikke kommenterer herpå. Der må dog siges at være en vis chance herfor, da landsretten i TfK.2023.34 benyttede det faktum, at forurettede var blevet forelsket i tiltalte som argument for, at han havde udnyttet sin fysiske eller psykiske overlegenhed til at skaffe sig samleje, jf. STRF § 222, stk. 3.

Det næste der skal vurderes, er om T havde forsæt til en seksualforbrydelse efter straffelovens kapitel 24. Først må det vurderes om det ud fra T's adfærd kan siges at han havde forsæt til en seksuel relation til F. T og F har udvekslet en lang række beskeder med hinanden omhandlende forskellige seksuelle fantasier, hvor T også på et tidspunkt sender et billede af sit erigerede lem. Derudover skrev T "ØV" til F som svar på hendes besked om at hun have menstruation forud for deres møde i fysioterapilokalet. Dette tyder på at T formentlig havde planer om, at dette møde skulle udvikle deres seksuelle relation til noget fysisk, da F's besked til han ellers er irrelevant, hvor han ville have svaret noget andet. Desuden aftalte T og F, da deres relation blev genoptaget af T i det nye skoleår, at F skulle komme og besøge T på efterskolen og overnatte på hans værelse. Her må man antage at planen også her har været at udvikle den seksuelle relation. Ud fra disse omstændigheder, må det siges at T har haft forsæt til en seksuel relation.

Da F var fyldt 15 år da relationen blev skabt, var hun i stand til at samtykke til seksuelle relationer, hvorfor det må vurderes om hun i denne relation var i stand til dette. Ved straf efter STRF § 231 er der, som ved den øvrige lovgivning, en formodning for, at en relationsopbygning med en person over den seksuelle lavalder sker med formålet at indgå en gensidigt seksuel forhold. Denne formodning kan ved § 231 fraviges, såfremt gerningspersonen har udvist manipulerende adfærd af en vis grovhed eller udnytter en betydelig forskel i alder, erfaring og udvikling.¹⁰⁰

Det må igennem retspraksis skulle vurderes hvornår manipulationens grovhed er af en karakter hvor der kan dømmes efter STRF § 231. Det samme gælder for hvor stor en forskel i alder, erfaring og udvikling er betydelig nok. I lovforarbejderne forklares at det her ikke er nok at gerningspersonen lyver sig få år yngre eller pynter på sit CV for at fremstå mere attraktiv.¹⁰¹ Det som kan tale for at manipulationen er af en vis grovhed, er det faktum at T var F's lærer og træner. Dette betyder, at såfremt der havde været et fuldbyrdet samleje, ville det være muligt at straffe ham efter STRF § 223. Samtidig er T 45 år ældre end F, desuden har T både kone og børn, mens dette var F's første

¹⁰⁰ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 10, 1. spalte

¹⁰¹ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 10, 1. spalte

forelskelse. Det som kan tale imod dette, er F's aktive rolle i relationen ved at svare opfordrende på T's beskeder, samt at hun også selv sendte billeder af sig selv i undertøj, dog kan hendes aktive rolle i relationens udvikling ikke nødvendigvis udelukke strafansvar.¹⁰²

Såfremt at domstol finder den manipulerede adfærd af en vis grovhed og/eller at forskellen i alder, erfaring og udvikling er betydelig, vil T kunne ifalde strafansvar efter STRF § 231, da alle øvrige betingelser er opfyldt.

6.3.2. U.2019.2356 V

Dette er den tredje dom, som er blevet analyseret i afsnit 5.2. I dette afsnit vil det blive vurderet om T vil kunne blive straffet for forhold 2 efter STRF § 231. Dette forhold omhandlede T's kontakt til D2 på 11 år, som T tilbød 2.000 kr. for oralsex. T blev i byretten frikendt med dissens, da flertallet ikke fandt at T var langt nok i det forberedende stadie til, at han kunne straffes for forsøg på voldtægt.

Dette forhold omhandler T's kontakt til en dreng på 11 år, hvorfor betingelsen om at relationsopbygningen skal ske med en person under 18 år er opfyldt.

Herefter må det vurderes om T har opbygget relationen på systematisk eller manipulerende vis. Ud fra dommen ses det, at T er tiltalte i flere forhold med lignende faktum. T har i 3 af de øvrige forhold kontaktet drenge under den seksuelle lavalder og tilbudt betaling for samleje eller oralsex. Desuden fremgår det, at T flere gang i de sidste 20 år er blevet dømt for lignende kontakt med børn med henblik på seksuel kontakt. På baggrund heraf må det vurderes, at T på systematisk vis har kontaktet yngre drenge med henblik på at have en seksuel relation. Derudover må det også vurderes at T startede relationen til D2 på manipulerende vis ved at fortælle D2 at han var en 12 årig pige.

Om T har udnyttet en overlegenhed beroet på alder og erfaring må det næves at T er 36 år ældre end D2, desuden var D2 kun 11 år på tidspunktet for deres kontakt. Af disse grunde må det bedømmes, at T har udnyttet en på alder og erfaring beroet overlegenhed.

Sidst må det vurderes om T har forsæt til en seksualforbrydelse efter straffelovens kapitel 24. T formår at få deres relationen til at udvikle sig i en seksuel retning og tilbyder D2 betaling for oralsex. Da D2 er under den seksuelle lavalder, er han ikke i stand til at samtykke til seksuel kontakt, hvorfor det må

¹⁰² LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 9, 1. spalte

vurderes at T havde forsæt til en seksualforbrydelse efter straffelovens kapitel 24.¹⁰³ Da D2 er under den seksuelle lavalder, er det uden betydning hvad hans hensigt med kontakten har været, samt om D2 også selv har været med til at udvikle den seksuelle relation i den retning.¹⁰⁴

Da alle betingelser for straf efter STRF § 231 vurderes at være opfyldt, ville T kunne ifalde strafansvar efter denne bestemmelse.

6.4. Opsamling

Ud fra ovenstående må det vurderes at STRF § 231 har et udvidet anvendelsesområde for forhold vedrørende grooming. Dette ses i de områder hvor § 231 adskiller sig fra de øvrige bestemmelser i straffelovens kapitel 24 at § 231 adskiller sig i en udvidende grad i forhold til de øvrige bestemmelser. De områder hvor vi ser denne udvidelse er ved forsættet, fuldbyrdelse og alder.

For straf efter § 231 er der ikke krav til at forsættet skal være konkretiseret. Dette betyder, at det med § 231 er nemmer at løfte bevisbyrden for forsættet, da man ikke skal kunne bevise hvilken konkret bestemmelse gerningspersonen har haft forsæt til at begå. Derudover betyder dette også at gerningspersonen kan blive straffet tidligere i processen, hvor det seksuelle tema er blevet introduceret, men det ikke endnu er tydeligt hvilken konkret seksualforbrydelse gerningspersonen har forsæt til at begå.

STRF § 231 kriminalisere et forløb som tidligere kun er reguleret efter reglerne om forsøg. Dette betyder at fuldbyrdelsen er rykket betydelig frem i forhold til tidligere. Gerningspersonen kan, som nævnt ovenfor, blive straffet for grooming allerede på det tidspunkt, hvor det seksuelle tema introduceres i samtalen. Dette betyder også at muligheden for straffrihed efter reglerne om frivillig tilbagetræden er blevet indsnævret betydeligt.

Den nye bestemmelse gælder for grooming af personer under 18 år. Dette betyder at personer over den seksuelle lavalder også er omfattet indtil de bliver 18 år. Da disse er i stand til at samtykke til seksuelle relationer, har det tidligere været svært at løfte bevisbyrden for, at den unge i grooming situationer har været ude af stand til at samtykke. Det er her vigtigt at nævne, at udgangspunktet ikke er blevet ændret, hvorfor der stadig er en formodning for at unge over den seksuelle lavalder indgår

¹⁰³ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 9, 2. spalte

¹⁰⁴ LFF nr. 50 af 22. februar 2023, alm. Bem. Afsnit 2.1.4., side 9, 1. spalte

i gensidige ønsket seksuelle relationer. § 231 gør det dog muligt at straffe i tilfælde hvor gerningspersonen har udvist manipulerende adfærd af en vis grovhed eller har udnyttet en betydelig forskel i alder, udvikling eller erfaring. På trods af disse større krav i forhold til ved grooming af personer under den seksuelle lavalder, er det stadig nemmere at løfte bevisbyrden i sager om grooming af personer over den seksuelle lavalder end det tidligere har været.

STRF § 231's udvidede anvendelsesområde ses ligeledes ved gennemgangen af dommene TfK.2021.623 og U.2019.2356 V, hvor tiltalte ved retten blev frikendt for forholdene. Det antages dog at tiltalte i begge domme ville kunne blive straffet for grooming efter § 231. Dette skyldes at de punkter, hvor § 231 adskiller sig fra den øvrige lovgivning i straffelovens kapitel 24 har udfyldt de mangler som blev fundet at skyldes deres frifindelse i domsanalyserne.

Denne ændring ses i TfK.2021.623 ved at F's samtykke efter STRF § 231 ikke kan findes gyldig, dette på trods af at hun er over den seksuelle lavalder. Da § 231 gælder for grooming af personer under 18 år er dette forhold omfattet heraf. Det må dog nævnes at det stadig er uvist hvilken grad af grovhed i manipulationen domstolen vil finde nødvendig for straf for grooming af personer over den seksuelle lavalder. Samme gælder for hvilken forskel i alder og erfaring domstolen vil betragte som betydelig. Såfremt domstolen vil finde, at T's manipulation var af en vis grovhed eller en betydelig forskel i alder eller erfaring, vil han kunne blive straffet for grooming efter § 231. Ud fra den øvrige retspraksis præsenteret i specialet må det vurderes at dette er tilfældet.

Ved fremflytningen af fuldbyrdelsen og at forsættet ikke skal konkretiseres, ses det også, at det er blevet nemmere at løfte bevisbyrden tidligere i groomingforløbet, da det ikke er nødvendigt at kunne bevise hvilken seksualforbrydelse gerningspersonen har forsæt til. Dette ses i dommen U.2019.2356 V, hvor domstolen ikke fandt, at tiltalte havde udført handlinger der kunne siges at sigte efter et samleje. Da der ved straf efter STRF § 231 ikke er behov for et konkretiseret forsæt, kan T allerede straffes på det tidspunkt hvor han introducerede det seksuelle tema i hans samtale med D2, da D2 er under den seksuelle lavalder og dermed ikke kan samtykke til seksuelle relationer. Der blev ved analysen af denne dom også fundet en mangel ved bedømmelsen af forholdet, da retten ikke inkluderede T's systematiske handlingsforløb som bevis for hans forsæt til det seksuelle overgreb. Denne vurdering blev set i flere andre domme. § 231 har i sin ordlyd inkluderet at opbygge relationer på systematisk vis, dette kan medføre at domstolen er opmærksom på at denne vurdering altid skal foretages. Når denne vurdering foretages, vil grooming efter omstændighederne allerede kunne blive

straffet ved første kontakt, såfremt gerningspersonen tidligere har haft samme fremgangsmetode i lignende forhold.

7. Konklusion

Specialets formål har været at undersøge hvordan STRF § 231 har ændret måden hvorpå grooming i praksis kan blive straffet i dansk ret i forhold til tidligere. For at besvare problemformuleringen har det været nødvendigt at identificere de områder hvor den nye groomingbestemmelse adskiller sig fra den øvrige lovgivning i straffelovens kapitel 24, som tidligere er blevet brugt til at straffe grooming. Specialet har fundet at bestemmelsen adskiller sig særligt på tre områder.

Det første område er, at der ved STRF § 231 ikke er et krav om konkretisering af forsættet. Dette betyder, at det ikke her er nødvendigt at løfte bevisbyrden for hvilken seksualforbrydelse gerningspersonen har forsæt til, blot at han/hun har forsæt til en handling som er strafbar efter en eller flere af bestemmelserne i straffelovens kapitel 24. Denne fravigelse fra udgangspunktet har gjort det nemmer at løfte bevisbyrden i sager om grooming efter § 231. Dette medfører dog også en risiko for, at nogle sager vil blive ført efter § 231 fremfor forsøg på et seksuelt overgreb. Anklagemyndigheden skal dog stadig vurdere ud fra det almindelige objektivitetsprincip om domsfældelse kan ske for forsøg på et seksuelt overgreb.

Det andet område hvor STRF § 231 adskiller sig fra de øvrige bestemmelser er, at § 231 kriminalisere et forløb som tidligere har været omfattet af forsøgsstadiet. Dette betyder, at gerningspersonen har fuldbyrdet en forbrydelse på et tidligere tidspunkt end tidligere. På grund af denne fremrykkelse af fuldbyrdelsestidspunktet er der også et kortere tidsrum, hvor gerningspersonen har mulighed for at træde tilbage og dermed gå straffri efter reglerne om frivillig tilbagetræden. Dette kan påvirke gerningspersonens incitament til at træde tilbage fra at fuldbyrde det endelige seksuelle overgreb, når han/hun under alle omstændigheder vil blive straffet for en fuldbyrdet forbrydelse. Lovgiver har forsøgt at mindske risikoen herfor ved at fastsætte straffen for grooming lavere end de øvrige bestemmelser i straffelovens kapitel 24. Derudover skal domstolen ved strafudmålingen tage hensyn til om gerningspersonen af egen drift har afstået fra at begå andre seksualforbrydelser, desuden kan anklagemyndigheden meddele tiltalefrafald efter en samlet vurdering af sagen, blandt andet om gerningspersonen stoppede groomingen af egen drift.

Det sidste område hvor STRF § 231 adskiller sig er i forhold til aldersgrænsen. I Danmark er den seksuelle lavalder 15 år. Dette betyder at personer over 15 år kan samtykke til samleje. Ved grooming bliver offeret udsat for en forførelsesproces som kan ende ud i en seksuel relation som offeret samtykker til, på baggrund af den grooming det er blevet udsat for. I disse tilfælde har det været svært at løfte bevisbyrden for at samtykket ikke har været gyldigt. Det er efter § 231 nemmer at løfte bevisbyrden i disse sager. Dette betyder dog ikke, at det er nemt at løfte denne bevisbyrde. Udgangspunktet er stadig at seksuelle relationer med en person over den seksuelle lavalder indgås på baggrund af en gensidig interesse i et seksuelt forhold, hvorfor der for straf efter § 231 skal lægges større vægt på det manipulerende element i disse sager, samtidig vil der også blive stillet større krav til forskellen i alder, erfaring og udvikling mellem gerningspersonen og forurettede.

Efter en belysning af hvordan den nye groomingbestemmelse adskiller sig fra den øvrige lovgivning i straffelovens kapitel 24, er det blevet vurderet om dette udvidede anvendelsesområde vil kunne medføre straf i de to domme hvor tiltalte gik straffri for deres grooming adfærd.

Det at STRF § 231 gør det nemmere at løfte bevisbyrden for tilfælde af grooming af personer over den seksuelle lavalder ses ved analysen af TfK.2021.623. I denne dom blev tiltalte frikendt ved landsretten, da den fandt, at forurettede på baggrund af hendes alder var i stand til at samtykke til tiltaltes adfærd, samt at tiltalte ud fra forurettedes adfærd godt kunne gå ud fra at hun samtykkede. Da forurettede, som nævnt, er over den seksuelle lavalder bliver der, som tidligere nævnt, stillet større krav til den manipulerende adfærds grovhed, desuden skal forskellen i alder, erfaring og udvikling være betydelig. Specialet vurderer ud fra faktummet i denne sag, hvor tiltalte både har udnyttet sin stilling som lærer og træner, samt en aldersforskel på 45 år, at de større krav ved grooming af personer over den seksuelle lavalder er opfyldt. Med i denne vurdering er også hvordan de øvrige domme præsenteret i specialet har vurderet dette. Hvorvidt dette er korrekt antaget, må tiden vise når domstolen får fastsat denne grænse i praksis.

Fremflytningen af fuldbyrdelsen og at forsættet ikke skal konkretiseres, har også gjort det nemmere at løfte bevisbyrden tidligere i grooming forløbet, hvor det endnu ikke kan bevises hvilken konkret seksualforbrydelse gerningspersonen har forsæt til. Dette ses i dommen U.2019.2356 V's forhold 2. Her fandt domstolen ikke at tiltalte var kommet langt nok i det forberedende stadie til at man kunne bevise at hans handlinger har sigtet efter samleje med forurettede. Da forurettede kun var 11 år på tidspunktet for relationen kan han ikke samtykke til seksuelle relationer. Da der ved straf efter STRF § 231 ikke er behov for et konkretiseret forsæt, kan tiltalte straffes på det tidspunkt han introducerede

det seksuelle overfor forurettede. I domsanalysen blev der ved denne dom også fundet en manglende inkludering af sagen øvrige forhold til at bevise hans forsæt. Tiltalte har kontaktet flere forurettede på samme måde hvor han i dommens øvrige forhold formåede at komme længere i processen. Denne vurdering blev set i flere andre domme. § 231 kan medføre at domstolen er opmærksom på at denne vurdering altid skal foretages, da § 231 i sin ordlyd inkluderet at opbygge relationer på systematisk vis.

Afslutningsvis må det bemærkes at indsættelsen af den nye groomingbestemmelse har formået at sætte fokus på den proces der går forud for en seksualforbrydelse og kriminalisere den selvstændige krænkelse som grooming er. Der blev i domsanalysen fundet at dommene generelt har manglet et fokus på denne krænkelse og de følger som offerene oplever efterfølgende. STRF § 231 har givet bedre mulighed for at løfte bevisbyrden for en forbrydelse som tidligere nok til tider er blevet overset.

8. Litteraturliste

Love og lovforarbejder

- LBKG nr. 434 af 25. april 2024 – Straffeloven
- LFF nr. 50 af 22. februar 2023 – Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven
- LFF nr. 85 af 11. november 2020 – Forslag til lov om ændring af straffeloven
- LFF nr. 98 af 16. december 2015 – Forslag til lov om ændring af straffeloven
- LFF nr. 141 af 6. februar 2013 – Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning og lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v.

Betænkninger

- KBET 2012 nr. 1534 – Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser
- KBET 2020 nr. 1574 – Straffelovrådets betænkning om en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse

Retsudvalgsspørgsmål

- REU spørgsmål nr. 541 af 20. december 2019
- § 20 spørgsmål S 882 af 10. marts 2017

Retspraksis

- TfK.2021.623
- TfK.2023.34
- U.2019.2356 V
- U.2023.4083 Ø
- FED.2020.232

Juridisk litteratur

- Baumbach, Trine og Elholm, Thomas, *Udvalgte delikter i straffeloven*, 2. udgave, Djøf Forlag, 2022
- Blume, Peter, *Juridisk metodelære*, 5. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2009

- Christensen, Marlene Bechmann, *Det strafferetlige samtykke*, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2008
- Elholm, Thomas, m.fl., *Kommenteret straffelov, almindelig del*, 11. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2019
- Elholm, Thomas, m.fl., *Kommenteret straffelov, Speciel del*, 12. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2022
- Munk-Hansen, Carsten, *Retsvidenskabsteori*, 3. udgave, Djøf Forlag, 2022
- Waaben, Knud, *Strafferettens specielle del*, 6. reviderede udgave ved Lars Bo Landsted, Karnov Group Denmark A/S, 2014
- Waaben, Knud, *Strafferettens almindelige del: Ansvarslæren*, 6. reviderede udgave ved Lars Bo Landsted, Karnov Group Denmark A/S, 2015

Artikler

- TV2 Nyheder – ”Dommere var uenige, da lærer blev frikendt for voldtægt, men dømt for samleje med 13-årig”, 9. juli 2020, Link: <https://nyheder.tv2.dk/krimi/2020-07-09-dommere-var-uenige-da-laerer-blev-frikendt-for-voldtaegt-men-doemt-for-samleje-med-13-aarig>
- DR Nyheder – ”Lærer blev frikendt for voldtægt af elev. Men hvad var rettens begrundelse?”, 10. juli 2020, Link: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/laerer-blev-frikendt-voldtaegt-af-elev-men-hvad-var-rettens-begrundelse>
- Via Ritzau – ”Red Barnet vil ændre loven: Børn skal beskyttes bedre mod seksuelle overgreb”, 26. november 2020, Link: <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/13605116/red-barnet-vil-aendre-loven-born-skal-beskyttes-bedre-mod-seksuelle-overgreb?publisherId=13559618>

Hjemmesider

- Domstol.dk, Landsrettens begrundelse og resultat, Link: <https://domstol.dk/media/2lxhck1p/anonymiseret-skyldkendelse.pdf>
- Redbarnet.dk, ”Hvad er grooming?”, Link: <https://redbarnet.dk/foraeldre/leksikon/grooming/>

Øvrigt materiale

- Rapport af Arbejdsgruppen for digitale krænkelse, 2022
- Rigsadvokatmeddelelsen nr. 9606 af 1. juli 2023, Afsnittet: Seksualforbrydelser

Ordoptælling

Statistik:

Sider	54
Ord	20.173
Tegn (uden mellemrum)	102.972
Tegn (med mellemrum)	122.958
Afsnit	318
Linjer	1.445

☐ Medtag fodnoter og slutnoter

Luk